

ÅRSRAPPORT 2016

Rise Sparekasse
CVR - nr. 5478 7316
Hreg. 0847

Indholdsfortegnelse:

Oplysninger om Sparekassen	side 3
Ledelsespåtegning	side 7
Den uafhængige revisors erklæringer.....	side 8
Ledelsesberetning	side 11
Ledelseshverv og alder	side 22
Resultatopgørelse	side 23
Balance	side 24
Egenkapitalopgørelse	side 25
Noter:	
1 Væsentlig anvendt regnskabspraksis	side 26
2 Væsentlige skøn	side 27
3 Finansielle risici og politikker	side 29
4 Kapitalforhold	side 33
5 Nøgletal	side 34
6 Renteindtægter	side 35
7 Renteudgifter	side 35
8 Gebyrer og provisionsindtægter	side 35
9 Kursreguleringer	side 35
10 Nettorente og gebyrindtægter fordelt på aktivitetsområder	side 35
11 Udgifter til personale og administration	side 35
12 Andre driftsudgifter	side 36
13 Nedskrivninger på udlån m.v.	side 36
14 Skat	side 37
15 Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	side 37
16 Udlån og andre tilgodehavender	side 37
17 Obligationer til dagsværdi	side 39
18 Aktier	side 39
19 Aktiver i puljeordninger	side 39
20 Domicilejendomme	side 39
21 Øvrige materielle aktiver	side 39
22 Udskudte skatteaktiver og skatteforpligtelser	side 40
23 Indlån og anden gæld	side 40
24 Indlån i puljeordninger	side 40
25 Efterstillede kapitalindskud	side 40
26 Eventualforpligtelser	side 41
27 Valutaeksponering	side 41
28 Nærtstående parter	side 41
29 Anvendt regnskabspraksis	side 42

Oplysninger om Sparekassen:

Hovedkontor:

Navn: **Rise Sparekasse**
Binavn: Rise Spare- og Lånekasse
Adresse: Store Rise Landevej 10, 5970 Ærøskøbing
CVR-nr.: 5478 7316
Registreringsnr. 0847
Hjemstedskommune: Ærø
Telefon nr. 6252 1408
Telefax nr. 6252 1428
Internetadresse: www.risespar.dk
E-mail: post@risespar.dk

Filial:

Adresse: Fåborgvej 64, 5700 Svendborg
Telefon nr. 6220 0000
Telefax nr. 6220 0010

Bestyrelse:

På valg i 2017

Gårdejer Jens Groth-Lauritsen, 5970 Ærøskøbing – formand
Gårdejer Rasmus Peder Rasmussen, 5970 Ærøskøbing
Forhenværende MF Niels Sindal, 5970 Ærøskøbing
Rådgiver Ole Lemmeke Jørgensen, 5970 Ærøskøbing – medarbejdervalgt

På valg i 2019

Gårdejer Leif Juul Sørensen, 5970 Ærøskøbing - næstformand
Personalekonsulent Anne Jeppe Nielsen, 5970 Ærøskøbing
Direktør Henning Hürdum, 2100 København Ø

Revisionsudvalg:

Direktør Henning Hürdum, 2100 København Ø - formand for revisionsudvalget
Gårdejer Leif Juul Sørensen, 5970 Ærøskøbing - næstformand
Personalekonsulent Anne Jeppe Nielsen, 5970 Ærøskøbing

Direktør:

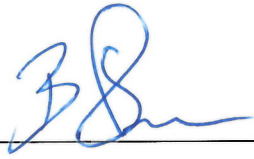
Sparekassedirektør Bjarne Valentin Nielsen, 5600 Faaborg

Revisorer:

PricewaterhouseCoopers
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
Platanvej 4
7400 Herning

Godkendt på sparekassens ordinære repræsentantskabsmøde, den 30. marts 2017

Dirigent

Repræsentantskab:

Valgt i opstillingskreds Ærø:

Bogholder Malene Nørmark Clausen, 5970 Ærøskøbing
Chauffør Erling Eriksen, 5970 Ærøskøbing
Museumsleder Karen Margrethe Fabricius, 5970 Ærøskøbing
Gårdejer Jesper Groth, 5970 Ærøskøbing
Direktør Bent Arne Hansen, 5970 Ærøskøbing
Indehaver Heidi Weber Hansen, 5970 Ærøskøbing
Skibskonsulent Michael Hansen, 5960 Marstal
Direktør Henning Hürdum, 2100 København Ø
Mekaniker Rasmus Svinth Kristensen, 5970 Ærøskøbing
Advokat Mads Boye Kjerulff Kromann, 5960 Marstal
Chauffør Keld Henning Madsen, 5970 Ærøskøbing
Direktør Elisabeth Søndermark Matthisen, 5970 Ærøskøbing
Kontorassistent Kurt Ejler Mikkelsen, 5970 Ærøskøbing
Personalekonsulent Anne Jeppe Nielsen, 5970 Ærøskøbing
Forretningsfører Gert Michael Olsen, 5985 Søby Ærø
Gårdejer Jens Groth Pedersen, 5970 Ærøskøbing
Kontorassistent John Groth Pedersen, 5970 Ærøskøbing
Maskinmester Leo Holm Pedersen, 5960 Marstal
Tømremester Bjarne Holm Petersen, 5970 Ærøskøbing
Snedkermester Edmund Fugl Rasmussen, 5970 Ærøskøbing
Restauratør Pia Fuglsang Rasmussen, 5970 Ærøskøbing
Gårdejer Rasmus Peder Rasmussen, 5970 Ærøskøbing
Forhenværende MF Niels Sindal, 5970 Ærøskøbing
Muremester Curt Skov, 5960 Marstal
Gårdejer Leif Juul Sørensen, 5970 Ærøskøbing
Kontorassistent Tina Lykkeager Thomsen, 5970 Ærøskøbing
Politiassistent Christian Aarup, 5970 Ærøskøbing

Valgt i opstillingskreds Sydfyn:

Maskinmester Niels-Ove Lund Egedal, 5700 Svendborg
Landmand Michael Ivan Nordø Jensen, 5700 Svendborg
Projektchef Mette Kjær, 5700 Svendborg
Lektor Mogens E. K. Larsen, 5700 Svendborg
Direktør Jørgen Peter Poulsen, 5700 Svendborg
Direktør Niels Riis, 5260 Odense S
Montør Tonny Bjarke Sørensen, 5600 Faaborg
Ejendomsmægler Kim Réne Thomsen, 5700 Svendborg

Personale:

IT-ansvarlig Carsten Belling, 5600 Faaborg
Finansmedarbejder Jesper Bay Christensen, 5700 Svendborg
Compliance-ansvarlig Vivian Beck, 5700 Svendborg.
Filioldirektør Bo Christgau, 5250 Odense SV
Finansmedarbejder Gitte Duerlund, 5874 Hesselager
Finansmedarbejder Birte Seier Grønne, 5960 Marstal
Økonomichef Helle Hindsgavl, 5683 Haarby
Rådgiver Ole Lemmeke Jørgensen, 5970 Ærøskøbing
Rådgiver Maj-Britt Kisby, 5700 Svendborg
Regnskabsmedarbejder Gitte Madsen, 5970 Ærøskøbing
Rådgiver Svend Jørgen Madsen, 5960 Marstal
Finansmedarbejder Ilse Møller, 5700 Svendborg
Rådgiver Dennis Bo Nielsen, 5700 Svendborg.
Filioldirektør Thomas Johannes Norrild, 5960 Marstal
Rådgiver Dorthe Skov Nørmark, 5970 Ærøskøbing
Regnskabsmedarbejder Inger Ottosen, 5600 Faaborg
Finansmedarbejder Anne Mette Pedersen, 5970 Ærøskøbing
Rådgiver Lis Buur Rasmussen, 5970 Ærøskøbing
Rådgiver Keld Rasmussen, 5960 Marstal
Rådgiver Frede Therkelsen, 5884 Gudme
Finansmedarbejder Pernille Thomsen, 5970 Ærøskøbing

Ledelsespåtegning

Bestyrelsen og direktionen har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2016 for Rise Sparekasse.

Årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed.

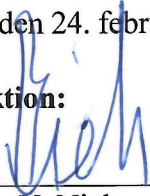
Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af Sparekassens aktiver, passiver, og finansielle stilling pr. 31. december 2016 samt af resultatet af Sparekassens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2016.

Ledelsesberetningen indeholder efter vores opfattelse en retvisende redegørelse for udviklingen i Sparekassens aktiviteter og økonomiske forhold, samt en beskrivelse af de væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som Sparekassen kan påvirkes af.

Årsrapporten indstilles til repræsentantskabets godkendelse.

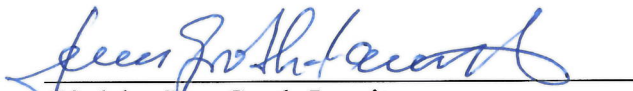
Rise, den 24. februar 2017

Direktion:

Bjarne V. Nielsen
Sparekassedirektør

Bestyrelse:

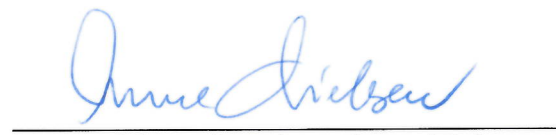
Gårdejer Jens Groth-Lauritsen
Formand

Gårdejer Løif Juul Sørensen
Næstformand

Direktør Henning Hürdum

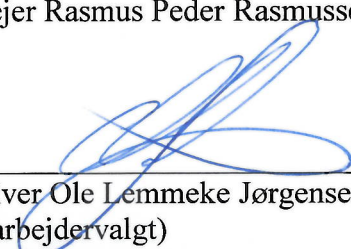
Personalekonsulent Anne Jeppe Nielsen

Gårdejer Rasmus Peder Rasmussen

Forhenværende MF Niels Sindal

Rådgiver Ole Lemmeke Jørgensen
(medarbejdervalgt)

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til repræsentantskabet i Rise Sparekasse

Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af sparekassens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2016 samt af resultatet af sparekassens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2016 i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed.

Hvad har vi revideret

Rise Sparekasses årsregnskab for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2016 omfatter resultat opgørelse og totalindkomstopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis ("regnskabet").

Grundlag for konklusionen

Vi udførte vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision (ISA) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit *Revisors ansvar for revisionen af regnskabet*.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Uafhængighed

Vi er uafhængige af sparekassen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i overensstemmelse med IESBA's Etiske regler.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om regnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af regnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med regnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til lov om finansiell virksomhed.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med kravene i lov om finansiell virksomhed.

Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Ledelsens ansvar for regnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et regnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af regnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere sparekassens evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde regnskabet på grundlag af regnskabsprincipper om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere sparekassen, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af regnskabet.

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om regnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med ISA og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som brugerne træffer på grundlag af regnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med ISA og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i regnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af sparekassens interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om sparekassens evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i regnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at sparekassen ikke længere kan fortsætte driften.
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af regnskabet, herunder note oplysningerne, samt om regnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Vi afgiver også en udtalelse til den øverste ledelse om, at vi har opfyldt relevante etiske krav vedrørende uafhængighed, og oplyser den om alle relationer og andre forhold, der med rimelighed kan tænkes at påvirke vores uafhængighed og, hvor dette er relevant, tilhørende sikkerhedsforanstaltninger.

Herning, 24. februar 2017
PricewaterhouseCoopers
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 3377 1231

Michael Laursen
Statsautoriseret revisor

Ledelsesberetning

Hovedaktivitet

Rise Sparekasses hovedaktivitet er at udbyde pengeinstitutprodukter til private kunder og erhvervs-kunder. Kunderne er primært baseret i vores lokalområde på Ærø, i det sydfynske område samt i Odense. Kundemassen er derudover spredt ud over det ganske land. Rise Sparekasse tilbyder kunderne et bredt sortiment af produkter, kombineret med professionel rådgivning og stor indsigt i de lokale forhold.

Udvikling i aktiviteter og økonomiske forhold

Årets resultat i Rise Sparekasse udviser et overskud før skat på tkr. 5.137 og efter skat et overskud på tkr. 5.059. Resultatet betegnes af sparekassens direktion og bestyrelse som tilfredsstillende set i lyset af de markedsforhold, som vi arbejder under. Resultatet er ekstraordinært påvirket af afholdte omkostninger i forbindelse med arbejdet på den planlagte fusion med Flemløse Sparekasse.

I verden omkring os udviser flere økonomiske nøgletal fremgang, hvilket er godt, da vi alle kan have gavn af en lidt større men kontrolleret vækst. Samtidig med nøgletallenes fremgang er der stor usikkerhed vedr. verdenshandlen. Det skyldes primært, at USA's nye præsident p.t. arbejder på at aflyse og/eller ændre flere internationale handelsaftaler. En eventuel nedgang i verdenshandlen vil, alt andet lige, være med til at dæmpe vækstforventningerne rundt om på kloden.

USA har pæn fremgang i økonomien med stigende beskæftigelse og en stigende inflation. Det kan komme til at medføre rentestigninger i USA samtidig med, at EU ikke kan hæve renten, da væksten stadig er på et lavt niveau. Vi forventer rentestigninger i USA i 2017, samtidig med at renteforventningerne til EU stadig er på et lavt niveau. Økonomien er dog i bedring i de fleste EU-lande, men en række forestående valg kan påvirke de finansielle markeder.

Der er således en række usikkerhedsfaktorer, der kan påvirke de finansielle markeder i betydeligt omfang.

Resultatet i Rise Sparekasse betragtes som tilfredsstillende med baggrund i en egenkapitalforrentning på 6,4 % efter skat. Endvidere er resultatet før skat større end budgetteret. At nettorente og gebyrer udvikler sig positivt år efter år skyldes, at der løbende sker en positiv, kontrolleret og acceptabel udvikling i forretningsomfanget.

Ser vi på hovedkontoret på Ærø, så er kundetilstrømningen i 2016 fortsat og har været på et tilfredsstillende niveau. Desuden har der været en positiv udvikling i de fleste af de forskellige forretningsområder. Vi kunne dog godt ønske os at låne flere penge ud til gode og solide projekter. At vi fortsætter den positive udvikling, som vi er inde i, skyldes primært vores lokale tilhørsforhold, samt det forhold at vores dygtige rådgivere giver en god og kvalificeret rådgivning. Derudover har vi fastholdt vores strategi om at bevare den høje service og den personlige betjening med god rådgivning, hvor det stadig er muligt at blive betjent ved kassen. Rigtig mange af ærøboerne ønsker et lokalt pengeinstitut, som støtter mange lokale tiltag, og hvor beslutningerne træffes lokalt og ikke i Stockholm, København eller Aabenraa.

Ser vi på Svendborgfilialen, så har kunderne taget rigtig godt i mod vores nye domicil. Den positive kundeudvikling har medført at vi har fået mange nye kunder måned for måned. Forretningsomfanget er taget til i styrke, da udviklingen sker på alle vores væsentlige forretningsområder. Svendborgfilialen har igen i år bidraget positivt til Sparekassens samlede resultat. Den kontrollerede vækst sker primært inden for indlån, Totalkreditlån og depotværdier. På udlånssiden fortsætter vi med at gå forsigtigt frem. På trods af dette har vi haft en pæn positiv udvikling i udlånet i

Svendborgfilialen. I vores nye domicil ser vi frem til at kunne byde velkommen til mange nye kunder i 2017 og fremad. Vi ønsker således at fortsætte den kontrollerede vækst i det sydfynske område.

Samlet set har vi i begge afdelinger fået netto 553 nye kunder i 2016. Det svarer til over 1,5 kunde hver eneste dag i året. Vi glæder os rigtig meget over den positive kundeudvikling. Samtidig med glæden er vi også meget stolte og ydmyge over, at så mange nye kunder har fundet vej til Rise Sparekasse. Vi skal gøre vores absolut bedste for at leve op til forventningerne, således at vi kan servicere både de nye og de eksisterende kunder på et professionelt og højt niveau.

Vores kundemasse har en fornuftig sammensætning, hvor andelen af privatkunder andrager 65 % og erhvervs kunderne 35 %. Sparekassen har igennem de seneste år arbejdet på at øge antallet af privatkunder. Dette med baggrund i at vi opnår en større spredning i antallet og størrelsen af engagementerne, hvilket alt andet lige giver os mindre risiko, da eventuelle tab oftest er størst på de større erhvervsengagementer end på de mindre privatkundeengagementer. I forbindelse med erhvervs kundesegmentet er der ligeledes sket en spredning. Største enkeltstående erhvervs kunde gruppe er landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri, som andrager 8 % af det samlede udlån. Dette nøgletal har været faldende over de seneste år og har ligeledes medvirket til reduktion af vores samlede risici.

Sparekassen vurderer alle engagementer over tkr. 500 hvert kvartal med henblik på, at konstatere eventuelle faresignaler i engagementerne. Det er vores vurdering, at vi har langt overvejende gode og fornuftige engagementer. Såfremt der under behandlingen konstateres væsentlige ændringer i positiv eller negativ retning, ændres kundernes bonitetskategori.

Sparekassens nettorente- og gebyrindtægter er steget med 9,7 % eller tkr. 3.109 og udgør i alt tkr. 35.269 ultimo 2016. Væksten kan i det store hele henføres til, at vi igennem de seneste år har øget kundemassen. Dette har medført et generelt større aktivitetsniveau. I løbet af året har vi haft et tilfredsstillende aktivitetsniveau på alle væsentlige forretningsområder. Der er blevet arbejdet ihærdigt med tingene.

Nettorenteindtægterne er steget med 10,3 % eller tkr. 2.015 til i alt tkr. 21.660. Ændringen skyldes, at vi har stigende kundeudlån, samtidig med at vores eksisterende kunder over året har trukket mere på deres bevilgede kreditfaciliteter. Vi har også justeret priserne på indlån, således de bliver mere markedskonforme. Endvidere har vi omlagt og reduceret det efterstillede kapitalindskud, hvilket har betydet mindre renteudgifter. Alt i alt har vi haft en fornuftig udvikling i nettorenteindtægterne i 2016. Renteudgifterne er faldet med 14,2 %, mens renteindtægterne er steget med 6,7 %.

Vores store overskudslikviditet, som er øget over året, har i løbet af året været placeret i Danmarks Nationalbank og i fondsmarkederne. Danmarks Nationalbank har ændret vilkår for hvor meget indlån, vi har mulighed for at have stående til nul procent i rente. Ved indskud over 50 mio. kr. konverteres der til indlånsbeviser med en negativ rente på 0,65 % p.a. Vi har derfor øget vores obligationsportefølje i løbet af året. På trods af øget obligationsportefølje er vores indtægt herfra faldet med tkr. 215.

Posten gebyrer og provisionsindtægter er i løbet af året øget 2,5 % eller tkr. 325 til i alt tkr. 13.332. At vi har kunnet øge posten, er rigtig flot, når vi tager de ændrede vilkår for afregninger fra investeringsforeninger i betragtning. Indtægterne herfra er påvirket i negativ retning, da investeringsforeningerne har fjernet tegningsprovisionen i forbindelse med tilpasningen til MIFID II. På investeringssiden introducerede vi i 2015 puljeinvesteringer. Det har kunderne i løbet af 2016 taget til sig. Mange har placeret deres pensionsmidler i puljer, som gør, at kunden løbende får tilpasset risikoen til deres individuelle risikoprofil. At vi generelt set har kunnet øge gebyr- og

provisionsindtægterne skyldes primært vores rigtig flotte kundeudvikling, som har betydet flere kunder og dermed også et stigende aktivitetsniveau inden for rigtig mange områder.

Kursreguleringerne er negative med tkr. 553 og fordeler sig med positive kursgevinster på valuta på tkr. 277 og negative kursreguleringer på andre udlån og tilgodehavender til dagsværdi på tkr. 588. Obligationerne har i året haft negative kursreguleringer på tkr. 226, mens aktierne har påvirket negativt med tkr. 16. Generelt set har fondsbeholdningen udvist store udsving over året. De største udsving kom i foråret, hvor enkelte sektoraktier medførte større negative kursreguleringer, som dog i løbet af året blev indhentet på det generelle aktiemarked. På obligationssiden har vi fortsat en lav renterisiko og med baggrund heri, har vi ført en forsigtig fondspolitik.

Udgifterne til personale er steget med 20,1 % eller tkr. 2.375 til i alt tkr. 14.191. Stigningen er som budgetteret og som udmeldt i sidst årsrapport påvirket af de generelle overenskomstæssige stigninger, samt at vi ville tilføre organisationen yderligere personalemæssige kompetencer, som ikke umiddelbart medfører yderligere forretninger. Endvidere har en udvidelse af bemanningen samt enkelte personalemæssige ændringer og en forhøjelse af bestyrelshonorarerne påvirket lønomkostningerne.

Øvrige administrationsomkostninger er steget med 28,3 % eller tkr. 2.219 til i alt tkr. 10.051. Stigningerne skyldes bl.a. omkostningerne i forbindelse med etableringen og driften af vores nye domicil i Svendborg. Samtidig er vores it-omkostninger igennem de senere år steget mere end forventet. Dette sker med baggrund i den store kundetilgang samt et højere aktivitetsniveau. Vi følger løbende omkostningsudviklingen i den månedlige rapportering til bestyrelsen.

I Sparekassen har der i 2016, omregnet til heltid, gennemsnitligt været 22,3 ansatte. Det tilsvarende tal for 2015 androg 20,9.

Forretningsomfanget

Balancen er steget med 14,3 % eller 90,1 mio. kr. til i alt 718,3 mio. kr. ultimo 2016. Vores vækst i balancen skal ses med baggrund i, at vi har udvidet vores kundegrundlag med netto 553 nye kunder i 2016. Netto er kundestigningen pæn i begge afdelinger, dog med en større vækst i Svendborgfilialen end på hovedkontoret i Rise. De mange nye kunder har ønsket en god og solid sparekasse med et stort indlånsoverskud og et solidt kapitalgrundlag, der gør, at vi også eksisterer i fremtiden.

Indlånet inkl. puljeindlån er steget med 15,9 % eller 83,4 mio. kr. til i alt 607,2 mio. kr. ultimo 2016. Det medfører, at Sparekassen har et meget pænt indlånsoverskud på over 311,4 mio. kr. En sådan overskudslikviditet gør, at vi selv kan finansiere vores kontrollerede vækst. At vi er uafhængige af de nationale og internationale lånemarkeder gør, at vi sover godt om natten. Disse markeder har igennem de seneste år været rigtig turbulente og urolige. Vi har heller ikke i år udnyttet de forskellige låneordninger, som Danmarks Nationalbank har stillet til rådighed for pengeinstitutterne i Danmark.

Sparekassen introducerede i 2015 indlån i puljeordninger til pensionsindskud. Det har kunderne i løbet af 2016 taget rigtig godt til sig. Der er indskudt i alt 44,3 mio. kr. på puljeordningerne siden start. Kunderne får via puljeordningerne løbende investeret deres indskud og løbende tilpasset investeringerne til deres risikoprofil. På lang sigt betyder det en optimering af kundernes afkast.

Samlet set er udlånet faldet med 0,1 % eller 280 tkr. Det skyldes at vi har omlagt vores udlån til dagsværdi og købt værdipapirer i stedet for. Kundeudlånet er derimod steget med 3,1 % eller 8,8 mio. kr. til i alt 295,8 mio. kr. ultimo 2016. At kundeudlånet stiger skyldes flere forhold. Den primære grund er stigningen i antallet af kunder. Samtidig har flere kunder set så positivt på

fremtiden, at de har ønsket at investere i bl.a. køb af bolig eller ombygning af eksisterende bolig. På erhvervssiden oplever vi også en øget optimisme i form af flere forespørgsler til udvikling af virksomheden. Vi skal samtidig huske på, at rigtig mange af vores kunder afvikler deres private huslån inden for en kortere tidshorisont, hvilket giver pæn afvikling på deres lån. Generelt set har vi den største vækst i udlånet i Svendborgfilialen, som har et betydeligt udviklingspotentiale. Væksten i udlånet sker fortsat ud fra en forsigtig og kontrolleret tilgang. Den omtalte afviklingsprofil på mange kunders lån indebærer, at der til stadighed stilles krav til Sparekassen med hensyn til at få tilført yderligere udlån fra både bestående og nye kunder.

Garantimassen er steget med 12,4 % eller 13,3 mio. kr. til i alt 120,6 mio. kr. ultimo 2016. Den største stigning i garantimassen er sket inden for segmentet tabsgarantier for realkreditudlån. Sparekassen stiller tabsgarantier for vores kunders lån i både Totalkredit og DLR-kredit. For Totalkreditlån stiller vi ligeledes en modregningsret i fremtidige indtægter fra formidlingen af Totalkreditlånet. Vi får således løbende en større kapitalbelastning af vores garantimasse. Det fortsat lave renteniveau har medført pæn aktivitet på konverteringssiden. Det er Sparekassens holdning, at det lave renteniveau giver en gunstig mulighed for at lægge renten fast i mange år frem. Det er med til at sikre budgettet hos mange af vores kunder.

Kapitalforhold

Sparekassen skal i henhold til lovgivningen have et kapitalgrundlag, der understøtter risikoprofilen. Ledelsen har valgt at opgøre kredit- og markedsrisikoen efter standardmetoden og operationel risiko efter basisindikatormetoden. Det er fortsat ledelsens vurdering, at der ikke p.t. er behov for at anvende mere avancerede metoder til opgørelse af kapitalen. Vedrørende risikostyring henvises til note 3 og 4 hvor de væsentligste risici er på vurderingen af kreditter og på Sparekassens markedsrisici. På kreditrisici er de væsentligste parametre vurderingen af kundernes økonomi, vurderingen af de stillede sikkerheder samt kundernes tilbagebetalingsevne. Dette overvåges i forbindelse med kundernes kreditudvidelse samt hvert kvartal i forbindelse med gennemgangen af kundeengagementer større end tkr. 500.

For så vidt angår markedsrisici, så har bestyrelsen udstukket retningslinjer til direktionen. Regnskabsafdelingen udfærdiger månedlige rapporteringer på, om direktionen overholder retningslinjerne. Rapporteringerne forelægges på de ordinære bestyrelsesmøder. Sparekassens kapitalrisici udgør for størstedelens vedkommende eventuelt manglende indtjening i forbindelse med eventuelle fremtidige underskud. Endvidere er garantkapitalen en vigtig del af Sparekassens kapitalgrundlag. Såfremt garantierne trækker større garantbeløb ud, vil Sparekassens kapitalgrundlag reduceres. Dette følges ligeledes månedligt på de ordinære bestyrelsesmøder, hvor der forelægges ændringer i garantkapitalen. Bestyrelsen har via vedtægterne mulighed for at stoppe for tilbagekøb af garantbeviser, såfremt den søgte nettoindløsningsramme fra Finanstilsynet overskrides, eller såfremt kapitalgrundlaget eller den solvensmæssige overdækning reduceres til et uacceptabelt niveau. Kapitalgrundlaget kan ligeledes blive reduceret, såfremt Sparekassens resultat påvirkes negativt i forbindelse med større negative kursreguleringer på Sparekassens store fondsbeholdning. Kursreguleringer følges dagligt internt i Sparekassen, og bestyrelsen orienteres på de ordinære bestyrelsesmøder.

Med indførelsen af nye regler til kapital til pengeinstitutter pr. 1. januar 2014 er der sket en skærpelse af kravet til niveauet af egenkapital, ligesom der på sigt kommer yderligere krav til likviditet og gearing. Sparekassens kapitalgrundlag er påvirket af indførelse af nye kapitalregler baseret på Kapitaldirektivet og Kapitalforordningen. Pr. 31. december 2016 udgjorde egenkapitalen 84,2 mio. kr., hvilket er en stigning på 12,5 % eller 9,3 mio. kr. Stigningen skyldes Sparekassens positive resultat på 5,1 mio. kr. efter skat. At egenkapitalen vokser mere skyldes ligeledes, at vores kunder har øget deres garantindsud i Rise Sparekasse. Kunderne har således igen i år udvist stor tillid til Sparekassen og øget deres garantindsud med i alt 4,8 mio. kr. Vi er meget taknemmelige

og utrolig glade for den meget store lokale opbakning, som vores kunder har udvist Sparekassen i 2016. Garantkapitalen er steget fra tkr. 24.009 til i alt tkr. 28.839 ultimo 2016. Det er en stigning på 20,1 % i forhold til året før. Pr. 31.12.2016 har vi 1.793 garanter, mod 1.633 garanter ultimo 2015, hvilket er en stigning på 160.

Sparekassen har som følge af indfasningen af nye regler til kapitalkrav fra 1. januar 2014 udarbejdet en kapitalplan, der vurderer, i hvilket omfang den nuværende kapital er tilstrækkelig. De højere minimumskapitalkrav samt større krav til kvaliteten i kapitalen vil løbende påvirke Sparekassens kapitalgrundlag i negativ retning.

I 2016 kan påvirkningen af den gradvise indfasning i hovedtræk henføres til følgende forhold:

- Krav til den egentlige kernekapital på 4,5 %
- Der skal foretages yderligere fradrag i den egentlige kernekapital
- Indfasning af kapitalbevaringsbufferen som stiger til 0,625 %

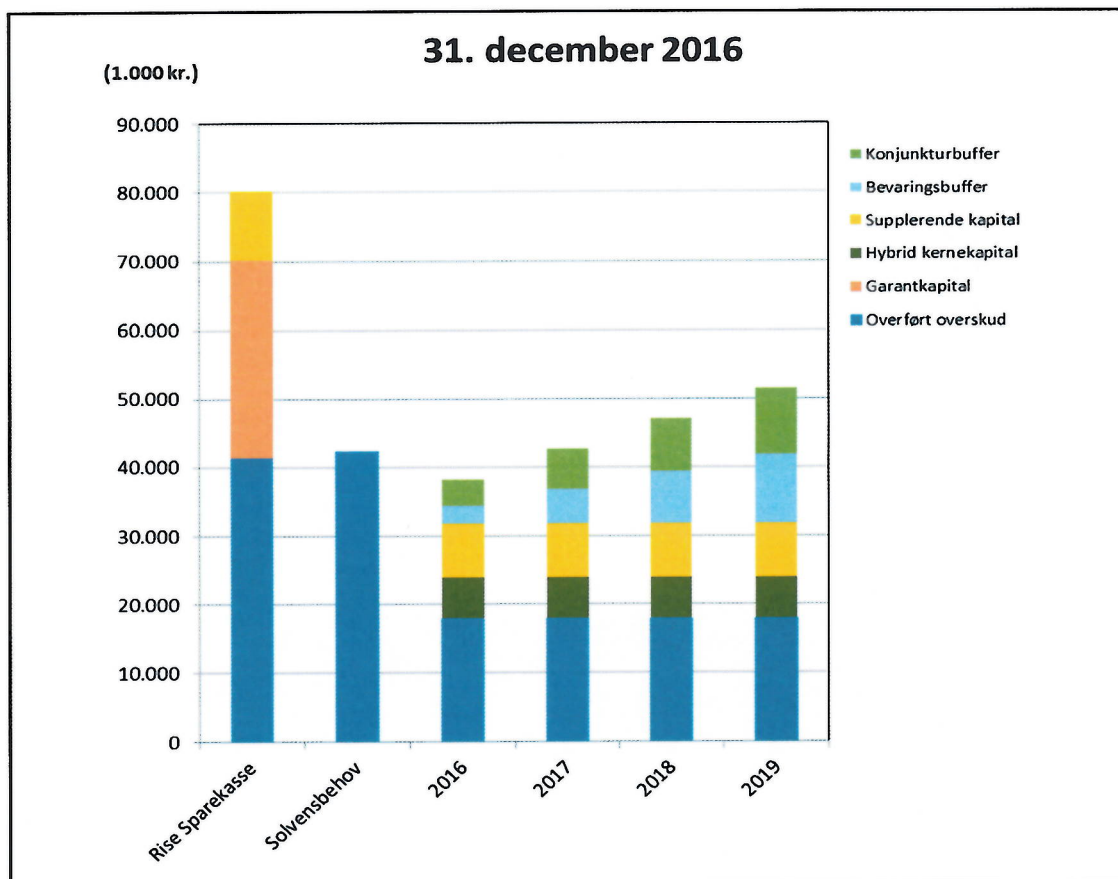
I henhold til lov om finansiel virksomhed skal bestyrelsen og direktionen sikre, at Sparekassen har et tilstrækkeligt kapitalgrundlag, hvilket er den kapital, der efter ledelsens vurdering som minimum skal til for at dække alle væsentlige risici.

Opgørelsen af kapitalbehovet er baseret på bekendtgørelse om opgørelse af risikoeksponeringer, kapitalgrundlag og kapitalbehov og på Finanstilsynets vejledning herom. Sparekassen har på baggrund af det beregnede kapitalkrav, før indregningen af kapitalbevaringsbufferen, opgjort en umiddelbar overdækning på 37.888 tkr., som udgør forskellen mellem det nuværende kapitalkrav (solvensbehov) og den faktiske kapital (kapitalprocent). Sparekassen har opgjort kapitalbehovet efter en 8+ tilgang svarende til Finanstilsynets vejledning.

Sparekassens kapitalprocent er 20,2 % ultimo 2016 mod 21,2 % ultimo 2015. Sparekassens kapitalbehov er udregnet til 10,6 %. Det betyder, at vi har en kapitalmæssig overdækning på 9,6 % - point, før indregning af kapitalbevaringsbufferen på 0,625 %. Der er efterstillede kapitalindskud på 10,5 mio. kr., hvoraf 10 mio.kr udløber d. 14.07.2026. Den egentlige kernekapital andrager ultimo 2016 18,3 %. Vores kernekapitalsprocent, en kapitalmæssig overdækning, som nævnt ovenfor, samt vores gode likviditet er med til at sikre Sparekassen mod dårlige konjunkturer og økonomisk uvejr. Det er ledelsens vurdering, at kapitalen er tilstrækkelig til at dække den risiko, der er forbundet med Sparekassens aktiviteter. Sparekassen lever således fuldt ud op til kravene, som de er udformet p.t., hvorfor årsregnskabet aflægges som going concern.

Væsentlige uforudsete ændringer i vejledning om tilstrækkelig kapitalgrundlag eller i Finanstilsynets fortolkning eller praksis for vurdering af det nødvendige kapitalbehov kan medføre, at Sparekassens kapitalmæssige overdækning mindskes, og det kan ikke afvises, at en sådan ændring kan være væsentlig. Ligeledes kan nedadgående konjunkturer og væsentlige uforudsete begivenheder hos kunder påvirke Sparekassens kapitalbehov væsentligt.

Nedenstående graf viser hvordan Rise Sparekasse ligger i forhold til de nye kapitalkrav. Med udgangspunkt i Sparekasses kapitalforhold pr. 31. december 2016 har vi ingen problemer med at leve op til de nye skrappe krav frem til 2019.

Der henvises til Sparekassens hjemmeside http://www.risespar.dk/media/Risikorapport_2016.pdf for en beskrivelse og uddybning af kapitalbehovet samt opgørelsesmetoderne for 2016.

Med baggrund i vores kapitaloverdækning har vi p.t. ingen planer om optagelse af yderligere ansvarlig lånekapital end det, som er på vores bøger for tiden. Vi skal dog løbende øge vores kapitalbase ved at præstere overskud i de næste år.

Sparekassen foretager stresstests af vores kunder. I den forbindelse stresser vi f.eks. vores landbrugskunders årsrapporter, således at vi indkalkulerer en jordpris på tkr. 90 pr. ha., såfremt landbrugsejendommen er beliggende på Ærø, og tkr. 140 såfremt landbrugsejendommen er beliggende i det sydfynske område. Dette benyttes i forbindelse med vurderingen af egenkapitalen og dermed de enkelte kunders soliditet. Generelt set er det vores opfattelse, at kundemassen har en fornuftig bonitet. Vi er beliggende i et område, hvor der ikke har været så store udsving i ejendomsværdierne. Det er gældende i både opadgående og nedadgående retninger.

Det er Sparekassens vurdering, at udlånsengagementerne skal afdækkes på bedst mulig måde, således at Sparekassens risici reduceres mest muligt. Vi har igennem de seneste år haft fokus på at øge privatandelen af kunderne for derigennem at reducere vores risici på de enkelte engagementer. Samtidig er privatengagementerne typisk mindre end erhvervsengagementerne. Vi ønsker således flere mindre engagementer frem for få store engagementer.

I vores vurderinger af de stillede sikkerheder anlægger vi en forsigtig holdning. Vi har valgt at reducere værdierne med passende haircuts alt efter hvilken sikkerhedstype, vi anvender. Dette er nøje beskrevet i Sparekassens interne forretningsgange, som løbende ajourføres.

Sparekassens likviditet

Sparekassen har siden 1. kvartal 2014 indberettet det nye krav til likviditet (LCR) i henhold til de nye kapitaldækningsregler, der er trådt i kraft 1. oktober 2015, og indføres frem mod 2018. Sparekassen har pr. 31.12.16 beregnet vores LCR til 1.436 % hvor lovens LCR krav andrager 70 %.

Baseret på krav, jf. § 152 i Lov om finansiel virksomhed, har Sparekassen en betydelig overdækning på likviditetsberedskabet, herunder en overdækning på 332 % svarende til 256,9 mio. kr.

Ledelsen vurderer fortsat, at Sparekassen kan leve op til kravene i takt med, at de hæves frem mod 2018, og at likviditeten vil være tilstrækkelig til at gennemføre den fremtidige drift.

Vi har således et meget stærkt likviditetsberedskab, som primært består af vores indestående i Danmarks Nationalbank samt obligations- og aktiebeholdning.

Usikkerhed ved indregning og måling

De væsentligste usikkerheder ved indregning og måling knytter sig til nedskrivninger på udlån og hensættelser på garantier. Ledelsen vurderer, at usikkerheden ved regnskabsaflæggelsen for 2016 er på et niveau, der er forsvarligt. Vi henviser til beskrivelsen i note 2.

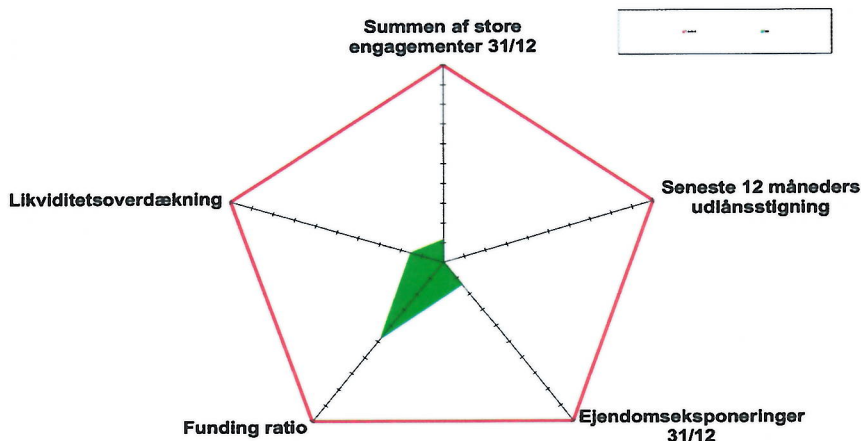
Tilsynsdiamanten

Sparekassen har i lighed med tidligere år opgjort de forskellige målepunkter i den såkaldte tilsynsdiamant. Tilsynsdiamanten fastlægger en række særlige risikoområder med en række grænseværdier. Ved udgangen af 2016 ligger Sparekassen inden for samtlige grænseværdier i tilsynsdiamanten, hvilket fremgår af nedenstående tabel.

Sparekassens tal er nedenfor sammenlignet med Finanstilsynets anbefalinger.

	Tilsynets anbefalinger	Rise Sparekasse
• Summen af store engagementer (af kapitalgrundlaget)	< 125,0 %	13,9 %
• Udlånsvækst (12 måneder)	< 20,0 %	-0,1 %
• Ejendomseksposeringen (af samlede udlån)	< 25,0 %	3,5 %
• Stabil funding (udlån i f.t. arbejdende kapital)	< 1,0	0,5
• Likviditetsoverdækning	> 50,0 %	332,0 %

Tilsynsdiamanten pr. 31. december 2016

Rise Sparekasses bestyrelse og direktion følger den månedlige udvikling i tilsynsdiamantens pejlemærker. Generelt set er vi meget tilfredse med formen af vores tilsynsdiamant, hvor vi har en kontrolleret vækst i udlånet, samtidig med at antallet af store engagementer ikke udvides markant. Vi vil til stadighed arbejde med pejlemærkerne. Det er Sparekassens generelle holdning, at vi ønsker:

- en meget tilfredsstillende likviditetssituation og har pr. 31. december 2016 et likviditetsnøgletal på 332 %. Likviditetsnøgletallet ønskes ikke under 100 %.
- en kontrolleret udlånsvekst.
- ikke en markant øget eksponering inden for ejendomssektoren.
- ikke, at antallet af store engagementer øges markant.
- et fornuftigt forhold imellem udlån og indlån, dog altid et pænt indlånsoverskud.

Whistleblower-ordning

Med henblik på at give mulighed for hensigtsmæssig og fortrolig rapportering af alvorlige forseelser eller mistanke herom er der etableret et særligt system, hvori Sparekassens medarbejdere kan indrapportere uetisk adfærd, som de måtte være bekendt med eller have mistanke om. Whistleblower-systemet er outsourcet, og bestyrelsen har ikke modtaget indberetninger i år 2016.

Begivenheder efter regnskabsårets afslutning

Der er fra balancedagen og frem til i dag ikke indtrådt forhold, som forrykker vurderingen af årsrapporten.

Forventet udvikling 2017

Vi forventer, at basisindtjeningen for 2017 før kursreguleringer, nedskrivninger og skat vil fortsætte den stigende trend, som vi har vist igennem de seneste mange år. Samtidig har Sparekassens bestyrelse i fuld enighed indstillet til repræsentantskabet, at Rise Sparekasse fusioneres med Flemløse Sparekasse, således at Rise Sparekasse bliver den fortsættende sparekasse. Repræsentantskabet tager stilling til bestyrelsens indstilling på repræsentantskabsmødet, som afholdes d. 30. marts 2017. En vedtagelse af fusionen vil, efter implementeringen af fusionen, påvirke vores resultater i positiv retning de næste mange år. Baggrunden for dette er, at fusionen på sigt vil medføre betydelige synergieeffekter, samtidig med at Sparekassens forretningsmæssige muligheder øges betragteligt. Dette vil betyde, at Sparekassens kundegrundlag, indtjening og kapitalgrundlag vil styrkes, hvilket vil være medvirkende til at sikre Sparekassens overlevelsesmuligheder på længere sigt.

I Sparekassens eksisterende forretningsområder forventer vi at gøre flere forretninger med vores mange bestående og nye kunder. Med baggrund i forventninger om stigende aktivitet i samfundet ser vi, at de seneste års positive forretningsudvikling fortsætter. Her tænkes bl.a. på, at den positive kundetilgang og den balancemæssige udvikling både på Ærø samt i Svendborg, vil fortsætte med uformindsket styrke. Vi er utrolig glade for den tillid, som både ærøboerne og indbyggerne i de sydfynske område har vist os igennem de seneste år.

Svendborgfilialen, som skiftede domicil i 2016, har fået et rigtig godt gennembrud i det sydfynske område. Det forventes at den positive udvikling vil fortsætte og dermed øge bidraget til sparekassens samlede resultat.

Sparekassens samlede resultat for 2017 vil bl.a. afhænge af, hvordan konjunkturerne forløber, hvor stor arbejdsløsheden bliver, hvor meget prisen på landbrugs- og boligejendomme ændres og hvor hurtigt renterne tilpasses til et mere normalt niveau. Resultatet vil ligeledes afhænge af om fusionen vedtages som indstillet af den samlede bestyrelse. Sker dette, vil resultatet være påvirket af hvor effektivt vi får sammensmeltet de to sparekasser til én. Samtidig vil resultatet ligeledes være påvirket af lokalområdets holdning til fusionen på kort og lang sigt.

Endvidere vil sparekassens resultat afhænge meget af, hvor stabil udviklingen på de finansielle markeder bliver, og hvor følsomme finansmarkederne er overfor ændringstegn i økonomien og de politiske forhold. Dette vil kunne få stor indflydelse på kursreguleringer og nedskrivninger på udlån. Samtidig er det vigtigt, at omsætteligheden på privat- og erhvervsejendomme øges. Såfremt det ikke sker, vil det på sigt kunne medføre tab og nedskrivninger på ejendomme, som er svært omsættelige.

Bestemmelserne i Finanstilsynets regnskabsbekendtgørelse forventes ændret som følge af EU's vedtagelse i 2016 af IFRS 9 med virkning pr. 1. januar 2018. De forventede ændringer af betydning for sparekassens årsregnskab forventes især at være nye bestemmelser vedrørende regnskabsmæssig behandling af værdiforringelse af finansielle aktiver, der fremover vil tage udgangspunkt i et forventet tab-princip og dermed en tidligere indregning af kredittab i modsætning til de nuværende regler, der baseres på et princip om faktisk indtrufne tab.

Sparekassens ledelse har endnu ikke opgjort den fulde effekt af implementeringen af de forventede nye regler om regnskabsmæssig behandling af værdiforringelse af finansielle aktiver, men ledelsen forventer en reduktion af sparekassens værdi af udlån og egenkapital samt en forøgelse af nedskrivningerne ved tidligere indregning af kredittab. Sparekassen afventer Finanstilsynets endelige udformning af de nye regler inden endelig vurdering af effekten af de nye regler analyseres.

Revisionsudvalg

Sparekassens bestyrelse har nedsat et separat revisionsudvalg. Udvalgets opgaver omfatter overvågning af:

- Regnskabsafslæggelsesprocessen
- Om Sparekassens interne kontrolsystem og risikostyringssystemer fungerer effektivt.
- Den lovpligtige revision af årsregnskabet m.v.
- Kontrol med revisors uafhængighed.

Udvalget mødes efter en fastlagt mødeplan mindst 4 gange om året, som hovedregel umiddelbart forud for bestyrelsesmøder. Sparekassen har som det uafhængige og kvalificerede medlem udpeget direktør Henning Hürdum, der har mange års erfaringer med finansielle regnskaber. I 2016 har udvalget udover ovennævnte opgaver vurderet og taget stilling til Sparekassens kreditprocesser, samt styring af egenbeholdning og likviditet. Endvidere er der sket opfølgning på sidste års gennemgang af hvidvaskningsområdet.

Vederlag til ledelsen

For at tiltrække og fastholde Sparekassens ledelsesmæssige kompetencer er direktionen og ledende medarbejderes aflønning fastlagt under hensyntagen til arbejdsopgaver, værdiskabelse og vilkår i sammenlignelige virksomheder.

Ledelsens aflønning er nærmere beskrevet i årsregnskabets note 11. Sparekassens ledelse har udarbejdet en lønpolitik og praksis for aflønning af ledelsen og andre ansatte med indflydelse på Sparekassens risikoprofil, som er vedtaget af repræsentantskabet. Det fremgår heraf, at der fremover alene kan aftales fast aflønning samt udbetaling af fratrædelsesgodtgørelse.

Sparekassens ledelse

Rise Sparekasses organisation og ledelse:

Sparekassen har som en selvejende institution og som en finansiell virksomhed under tilsyn af Finanstilsynet organiseret selskabsledelsen på følgende måde:

- Garanter / garantmøder
- Repræsentantskab / repræsentantskabsmøder
- Bestyrelse / bestyrelsesmøder
- Direktion

Repræsentantskabet

Repræsentantskabet består af 35 medlemmer, der vælges på garantmøde.

Repræsentantskabet vælger bestyrelsen.

Repræsentantskabet er Sparekassens øverste myndighed og mødes mindst én gang årligt.

Bestyrelse og direktion

Bestyrelsen består p.t. af 7 medlemmer, hvoraf et er valgt af medarbejderne.

Det tilstræbes, at bestyrelsen har god kompetence, en god aldersfordeling samt bred erhvervmæssig baggrund. Pr. 31.12.2016 udgør andelen af kvinder i Sparekassens bestyrelse et bestyrelsesmedlem ud af syv bestyrelsesmedlemmer. Det underrepræsenterede køn i bestyrelsen er således kvinder. Bestyrelsen har udarbejdet et måltal for det underrepræsenterede køn i bestyrelsen, og det medfører, at bestyrelsens sigte og holdning er, at antallet af kvinder bør øges således, at der opnås en mere ligelig kønsfordeling, og det er bestyrelsens mål, at der i 2020 som minimum bør være 2 kvindelige bestyrelsesmedlemmer.

Den finansielle lovgivning stiller krav til, at ledelsen i et pengeinstitut opfylder en lang række betingelser om egnethed (kvalifikationer og erfaring) samt hæderlighed. Bestyrelsen har gennemført en selvevaluering. Dette arbejde har givet de enkelte bestyrelsesmedlemmer en større og mere konkret indsigt i bestyrelsesarbejdet. Bestyrelsesmedlemmerne deltager løbende i kurser og uddannelse således, at deres viden løbende opdateres og ajourføres. I 2016 har 4 bestyrelsesmedlemmer deltaget i bestyrelsesuddannelse afholdt af Finanssektorens Uddannelsescenter.

Bestyrelsen har ansvar for at udnævne en direktion, der udgør den daglige ledelse, samt at godkende Sparekassens strategier og drøfte spørgsmål af principiel karakter med den daglige ledelse. Herudover er det bestyrelsens opgave at fastsætte rammer for Sparekassens samlede risici og grundlag for kontrolaktiviteter samt kontrollere overholdelse deraf. Bestyrelsen mødes mindst 11 gange om året samt i øvrigt så ofte, det er nødvendigt.

Bestyrelsens forslag til forrentning af garantkapitalen:

Sparekassens forrentning af garantkapitalen indregnes direkte over egenkapitalen, og bestyrelsen foreslår en forrentning af garantkapitalen på 3,1 %, svarende til tkr. 789 for regnskabsåret 2016.

Ledelseshverv og alder:

Bestyrelse og direktionens alder samt ledelseshverv:

Direktion

Sparekassedirektør Bjarne V. Nielsen, 50 år.

- Bestyrelsesmedlem i Nærpension A/S
- Bestyrelsesmedlem i Lokal Puljeinvest A/S

Bestyrelsen

Formand: Gårdejer Jens Groth-Lauritsen, 71 år.

- Ingen ledelseshverv

Næstformand: Gårdejer Leif Juul Sørensen, 51 år.

- Næstformand i Ærøskøbing Vandværk, 5970 Ærøskøbing

Direktør Henning Hürdum, 63 år.

- Bestyrelsesformand i Andersen & Martini A/S
- Bestyrelsesformand i Alliance Properties A/S
- Bestyrelsesformand i AP Lund A/S
- Bestyrelsesformand i AP Roskilde A/S
- Bestyrelsesformand i Parkovs24 ApS
- Bestyrelsesmedlem i Andersen & Martini Biler A/S
- Bestyrelsesmedlem i Andersen & Martini Auto A/S
- Direktør i Hürdum Ejendomme ApS
- Direktør i Halmø & Hürdum ApS
- Direktør i Hürdum Holding ApS

Personalekonsulent Anne Jeppe Nielsen, 52 år.

- Ingen ledelseshverv

Gårdejer Rasmus Peder Rasmussen, 53 år.

- Bestyrelsesmedlem i Rise Vandværk

Forhenværende MF Niels Sindal, 66 år.

- Ingen ledelseshverv

Medarbejderrepræsentant: Rådgiver Ole Lemmeke Jørgensen, 53 år.

- Bestyrelsesmedlem i Ærø Maskiner og VVS A/S
- Bestyrelsesformand og direktør i Dunkær Maskinforretning Holding ApS

Resultatopgørelse		(i 1.000 kr.)	
	note	2016	2015
Renteindtægter	6	24.583	23.050
Renteudgifter	7	2.923	3.405
Nettorenteindtægter		21.660	19.645
Udbytte af aktier m.v.		1.061	211
Gebyrer og provisionsindtægter	8	13.332	13.007
Afgivne gebyrer og provisionsudgifter		784	703
Nettorente- og gebyrindtægter	10	35.269	32.160
Kursreguleringer	9	-553	1.132
Andre driftsindtægter		46	87
Udgifter til personale og administration	11	26.108	21.231
Værdiregulering ejendomme		0	-217
Af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver		588	566
Andre driftsudgifter	12	56	1.050
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender m.v.	13	2.873	3.197
Resultat før skat		5.137	7.118
Skat	14	78	1.315
Årets resultat		5.059	5.803
Totalindkomst:			
Årets resultat		5.059	5.803
Årets totalindkomst		5.059	5.803
Forslag til resultatdisponering			
Rente til garantterne		789	694
Overført til egenkapitalen		4.270	5.109
I alt anvendt		5.059	5.803

Balance pr. 31.12.

(i 1.000 kr.)

	note	2016	2015
Aktiver			
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavende hos centralbanker		85.152	188.057
Tilgodehavende hos kreditinstitutter og centralbanker	15	48.365	5.860
Udlån og andre tilgodehavender til dagsværdi	16	0	9.050
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	16	295.783	287.013
Obligationer til dagsværdi	17	195.355	76.241
Aktier m.v.	18	37.414	27.648
Aktiver tilknyttet puljeordninger	19	44.308	21.712
Grunde og bygninger i alt		1.840	1.770
Domicilejendomme	20	1.840	1.770
Øvrige materielle aktiver	21	2.763	2.974
Aktuelle skatteaktiver		996	2.102
Udskudte skatteaktiver	22	225	276
Aktiver i midlertidig besiddelse		1.855	1.850
Andre aktiver		2.928	2.611
Periodeafgrænsningsposter		1.322	1.092
Aktiver i alt		718.306	628.256
Passiver			
Indlån og anden gæld	23	562.896	502.138
Indlån i puljeordninger	24	44.308	21.712
Andre passiver		13.847	10.602
Periodeafgrænsningsposter		219	252
Gæld i alt		621.270	534.704
Hensatte forpligtelser			
Hensættelser til tab på garantier		2.294	2.220
Andre hensatte forpligtelser		5	0
Hensatte forpligtelser i alt		2.299	2.220
Efterstillede kapitalindskud	25	10.500	16.443
Efterstillede kapitalindskud i alt		10.500	16.443
Garantkapital		28.839	24.009
Foreslået rente til garanter		789	694
Overført overskud		54.609	50.186
Egenkapital i alt		84.237	74.889
Passiver i alt		718.306	628.256
Øvrige noter, herunder eventualforpligtelser	1–5 og 26-29		

Egenkapitalopgørelse

(i 1.000 kr.)

	Garant- kapital	Foreslået rente til garanter	Overført resultat	I alt
Egenkapital 01.01.2016	24.009	694	50.186	74.889
Samlet indkomst for perioden	0	789	4.270	5.059
Udbetalt rente til garanter	0	-694	0	-694
Skat af rente til garanter	0	0	153	153
Tilgang garantkapital	6.203	0	0	6.203
Afgang garantkapital	-1.373	0	0	-1.373
	4.830	0	0	4.830
Egenkapital 31.12.2016	28.839	789	54.609	84.237
Egenkapital 01.01.2015	21.146	608	44.935	66.689
Samlet indkomst for perioden	0	694	5.109	5.803
Udbetalt rente til garanter	0	-608	0	-608
Skat af rente til garanter	0	0	142	142
Tilgang garantkapital	3.878	0	0	3.878
Afgang garantkapital	-1.015	0	0	-1.015
	2.863	0	0	2.863
Egenkapital 31.12.2015	24.009	694	50.186	74.889

Noter

Note 1: Væsentlig anvendt regnskabspraksis og ændringer i anvendt regnskabspraksis.

Årsregnskabet er aflagt i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed herunder bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl. (Regnskabsbekendtgørelsen).

Årsregnskabet præsenteres i danske kroner og afrundet til nærmeste 1.000 kr.

Den anvendte regnskabspraksis er uændret i forhold til årsrapporten for 2015.

Vi har valgt at præsentere den anvendte regnskabspraksis, som har særlig betydning for regnskabsaflæggelsen for Rise Sparekasse i note 1. Præsentationen af den øvrige anvendte regnskabspraksis fremgår af note 29.

Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris

Regnskabsposten består af udlån, hvor udbetaling er sket direkte til låntager. Udlån, der indgår i en handelsbeholdning, måles efter første indregning til dagsværdi. Øvrige udlån måles til amortiseret kostpris, der sædvanligvis svarer til nominal værdi med fradrag af stiftelsesgebyrer m.v., og nedskrivninger til imødegåelse af indtrådte tab, men endnu ikke realiserede tab.

Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender foretages såvel individuelt som gruppevis. Nedskrivninger til tab foretages, når der er objektiv indikation for værdiforringelse. Der foreligger objektiv indikation på værdiforringelse af et udlån, hvis en eller flere af følgende begivenheder er indtruffet:

- Låntager er i betydelige økonomiske vanskeligheder
- Låntagers kontraktbrud, eksempelvis i form af manglende overholdelse af betalingspligt for renter og afdrag
- Når Sparekassen yder låntager lempelser i vilkår, som ikke ville være overvejet, hvis ikke låntager var i økonomiske vanskeligheder
- Det er sandsynligt, at låntager vil gå konkurs eller blive omfattet af anden økonomisk rekonstruktion.

Nedskrivning foretages med forskellen mellem den regnskabsmæssige værdi før nedskrivningen og nutidsværdien af de forventede fremtidige betalinger på udlånet, herunder realisationsværdi af eventuelle sikkerheder. Til beregningen af nutidsværdien anvendes for fastforrentede udlån og tilgodehavender den oprindeligt fastsatte effektive rentesats. For variabelt forrentede udlån og tilgodehavender anvendes den aktuelle effektive rentesats på udlånet eller tilgodehavendet. Nedskrivningen beregnes som forskellen mellem den regnskabsmæssige værdi og den tilbagediskonterede værdi af de forventede fremtidige betalinger.

Signifikante udlån vurderes individuelt for indikation på værdiforringelse ved hver regnskabsafslutning. Sparekassen gennemgår alle udlån over 500 t.kr. individuelt.

Udlån, der ikke er nedskrevet individuelt, inddeles i grupper for vurdering af nedskrivningsbehovet (gruppevis nedskrivninger).

Noter

Sparekassen benytter Lokale Pengeinstitutters model for gruppevisse nedskrivninger, der baserer sig på en segmentering af kunderne ved en opdeling i 16 grupper. Der er 6 grupper for private kunder og 9 grupper for erhvervskunder og én gruppe af offentlige myndigheder. Grupperne er opgjort, således at de i videst muligt omfang har ensartede kreditrisici. Modellen fastlægger sammenhængen mellem konstaterede tab og et antal forklarende variable, hvori indgår rente, arbejdsløshed, konkurser, ejendomsprisudviklingen og dermed, hvorvidt der er objektiv indikation.

Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender føres på en korrektivkonto, som modregnes under udlån. I resultatopgørelsen indregnes nedskrivninger under posten nedskrivninger på udlån.

Afledte finansielle instrumenter

Afledte finansielle instrumenter måles til dagsværdi, der som udgangspunkt er baseret på noterede markedspriser. I det omfang der er tale om ikke noterede instrumenter, opgøres dagsværdien efter almindelig anerkendte principper, der bygger på markedsbaserede parametre. Afledte finansielle instrumenter indregnes under andre aktiver, henholdsvis andre passiver.

Obligationer til dagsværdi

Obligationer, der handles på aktive markeder, måles til dagsværdi. Dagsværdien opgøres efter lukkekursen for det pågældende marked på balancedagen. Udtrukne obligationer måles til nutidsværdien.

Hvis markedet for en eller flere obligationer er illikvidt, eller hvis der ikke findes en offentlig anerkendt pris, fastsætter Sparekassen dagsværdien ved brug af anerkendte værdiansættelsesteknikker. Disse teknikker omfatter anvendelse af tilsvarende nylige transaktioner mellem uafhængige parter, henvisning til andre tilsvarende instrumenter, analyser af tilbagediskonterede pengestrømme samt andre modeller baseret på observerbare markedsdata.

Aktier m.v.

Aktier måles til dagsværdi. Dagsværdien for aktier, der handles på aktive markeder, opgøres efter lukkekursen på balancedagen. Dagsværdien for unoterede illikvide aktier tager udgangspunkt i tilgængelige oplysninger om handler og lignende eller alternativt kapitalværdiberegninger. Illikvide og unoterede kapitalandele, hvor der ikke vurderes muligt at opgøre en pålidelig dagsværdi, måles til kostpris.

Note 2: Væsentlige regnskabsmæssige skøn, forudsætninger og usikkerheder.

Årsregnskabet udarbejdes ud fra visse særlige forudsætninger, der medfører brug af regnskabsmæssige skøn. Disse skøn foretages af Sparekassens ledelse i overensstemmelse med regnskabspraksis og på baggrund af historiske erfaringer samt forudsætninger, som ledelsen anser som forsvarlige og realistiske. Forudsætningerne kan være ufuldstændige, og uventede fremtidige begivenheder eller omstændigheder kan opstå, ligesom andre vil kunne komme frem til andre skøn. De områder, som indebærer en højere grad af vurderinger eller kompleksitet, eller områder, hvor antagelser og skøn er væsentlige for regnskabet, er angiver nedenfor.

Ved udarbejdelsen af årsregnskabet foretager ledelsen en række regnskabsmæssige vurderinger, der danner grundlag for præsentation, indregning og måling af sparekassens aktiver og forpligtelser. Årsregnskabet er aflagt efter et princip om going concern ud fra den nuværende gældende praksis og fortolkning af reglerne for danske pengeinstitutter. De væsentligste skøn, som ledelsen foretager i forbindelse med indregning og måling af aktiver og forpligtelser, og den væsentlige skønsmæssige

Noter

usikkerhed forbundet med udarbejdelsen af årsrapporten for 2016 er:

- Måling af udlån
- Måling af dagsværdi af finansielle instrumenter
- Måling af domicilejendomme
- Måling af aktiver i midlertidigt besiddelse

Måling af udlån

Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender er foretaget i overensstemmelse med regnskabspraksis, og er baseret på en række forudsætninger. Såfremt disse forudsætninger ændres, kan regnskabsaflæggelsen blive påvirket og påvirkningerne kan være væsentlig. Ændringer kan forekomme ved en ændring i praksis fra myndighedernes side, ligesom ændrede principper fra ledelsen så som ændret forhold som f.eks. tidshorisonten ændres.

Den manglende økonomiske stabilitet medfører en større usikkerhed ved måling af engagementerne. Det kan således ikke afvises, at en fortsat negativ udvikling inden for brancher, hvor Sparekassen har ikke ubetydelige engagementer, ændring af praksis af den ene eller anden årsag kan medføre yderligere nedskrivninger. Såfremt det kan fastslås, at ikke alle fremtidige betalinger vil blive modtaget, er fastlæggelsen af størrelsen af de forventede betalinger, herunder realisationsværdier af sikkerheder og forventede dividende udbetalinger fra boer, også undergivet væsentlige skøn.

Nedskrivningerne er opgjort i overensstemmelse med regnskabsbekendtgørelsens bilag 10 og vurderede sikkerhedsværdier. Værdierne på særligt landbrugsejendomme er fastlagt i et illikvidt marked, hvor kendskab til reelle handels- og belåningsværdier er sparsom. En afgørende faktor for nedskrivninger på landbrugsengagementer er værdien af landbrugsjord. I de foretagne nedskrivningsberegninger for de landbrugsengagementer, hvor der er vurderet at være objektiv indikation for værdiforringelse, er der maksimalt anvendt en hektarpris på 90.000 kr. på Ærø og 140.000 kr. på Fyn.

For privatkunder er der usikkerhed forbundet med opgørelse af nedskrivninger som følge af usikkerhed om den fremtidige betalingsevne. For en del af kunderne konstateres det, at selvom kunderne på nuværende tidspunkt kan betale ydelserne på lånene, så vil yderligere krav til afdrag eller rente presse betalingsevnen. Hertil kommer at en række boligejere ikke vil kunne afhænde deres bolig uden tab.

Gruppevise nedskrivninger er fortsat behæftet med en usikkerhed. Ved opgørelse af gruppevise nedskrivninger anvender Sparekassen Lokale Pengeinstitutters model. Da modellen ikke rammer alle relevante forhold, og da der fortsat er begrænset historisk datagrundlag som udgangspunkt for beregningerne, har det fortsat været nødvendigt at supplere modellens beregninger med ledelsesmæssige skøn. De ledelsesmæssige skøn relaterer sig til landbrugssektoren, privatkunde-segmentet samt tabsgarantier og modretningsretter.

Hensættelser til tab på garantier, hvor der er væsentlige skøn forbundet med kvantificeringen af risiko for, at der skal betales på den afgivne garanti, er ligeledes forbundet med usikkerhed.

Måling af dagsværdi af finansielle instrumenter

Dagsværdien er det beløb, som et aktiv kan omsættes til, eller en forpligtelse indfries til, ved en handel under normale omstændigheder mellem kvalificerede, villige og indbyrdes uafhængige parter.

Noter

Dagsværdien af finansielle instrumenter, hvor der findes et aktivt marked, fastsættes til den pris, der vil blive modtaget ved salg på balancedagen, eller hvis en sådan ikke foreligger en anden offentliggjort kurs, der må antages bedst at svare hertil. For finansielle instrumenter, hvor der ikke findes et aktivt marked, fastlægges dagsværdien ved hjælp af almindeligt anerkendte værdiansættelsesteknikker, der baserer sig på observerbare aktuelle markedsdata. Værdiansættelser baseret på værdiansættelsesteknikker er i større omfang baseret på ledelsesmæssige skøn.

Måling af unoterede aktier er kun i mindre grad baseret på observerbare markedsdata. Måling af unoterede aktier er således behæftet med usikkerhed.

Måling af domicilejendomme

Fastsættelsen af den omvurderede værdi af vores domicilejendom er forbundet med et væsentligt skøn. Skønnet knytter sig til fastlæggelsen af et forrentningskrav som afspejler, at ejendommen kan afhændes inden for overskuelig periode. Domicilejendommen udgøres af lokaler, hvorfra der udøves aktiv bankvirksomhed samt tilhørende kælder- og loftslokaler til bankinstallationer m.v. I forbindelse med værdiansættelsen er der anvendt forskellige kvadratmeterpriser i forhold til alternative anvendelsesmuligheder, som de enkelte lokaler vurderes at have.

Måling af aktiver i midlertidig besiddelse

Består af aktiver som Sparekassen forventer frasolgt indenfor 12 måneder. Den tidligere domicilejendom, Fåborgvej 25, er bogført under aktiver i midlertidig besiddelse, da ejendomme er sat til salg.

Note 3. Finansielle risici og politikker for mål og styringen af finansielle risici.

Sparekassen er eksponeret over for forskellige typer af risici. Formålet med Sparekassens politikker for risikostyring er at minimere de tab, der kan opstå som følge af bl.a. uforudsigelig udvikling på de finansielle markeder.

Sparekassen har defineret en profil for de risici, som Sparekassen maksimalt ønsker at påtage sig. Profilen er beskrevet i instruksen til direktionen. Der følges op på hvert ordinært bestyrelsesmøde i forhold til udnyttelse af de tildelte rammer.

Sparekassen udvikler løbende sine værktøjer til identifikation og styring af de risici, som til dagligt påvirker sparekassen. Bestyrelsen fastlægger de overordnede rammer og principper for risiko- og kapitalstyring og modtager løbende rapportering om udviklingen i risici og udnyttelse af de tildelte risikorammer. Den daglige styring af risici foretages af direktionen.

Noter

Kreditrisiko

De væsentligste risici i Rise Sparekasse vedrører i sagens natur kreditrisiko. Sparekassens risikostyringspolitikker er derfor tilrettelagt med henblik på at sikre, at transaktioner med kunder og kreditinstitutter til stadighed ligger inden for de af bestyrelsen vedtagne rammer og forventet sikkerhed. Modparter til derivater er begrænset til at være kreditinstitutter, der har en høj kreditværdighed. Der er endvidere vedtaget politikker, der begrænser eksponeringen i forhold til ethvert kreditinstitut, som Sparekassen har forretninger med. Større udlån er dækket ved tilstrækkelig likvid sikkerhed.

Den samlede krediteksponering er sammensat af balanceførte og ikke balanceførte poster. Eksponeringen omfatter både den almindelige bankforretning og handelsaktiviteterne.

Sparekassen følger løbende alle udlån og garantier over 0,5 mio. kr. på individuel basis. Øvrige udlån og garantier overvåges på gruppevis basis dog således, at når objektive indikatorer viser, at der kan opstå et konkret problem med et engagement, bliver disse ligeledes vurderet individuelt.

Sparekassen klassificerer kunderne i grupper i overensstemmelse med den risiko, der vurderes at være forbundet med lån til netop denne kunde. Klassificeringen sker for privatkunder på baggrund af rådighedsbeløb, gældsfaktor og reel formue, mens erhvervskunder klassificeres efter indtjening og egenkapital.

Kreditpolitikken fastlægger, at der skal tilstræbes en god spredning på engagementsstørrelser, kunder og brancher. Sparekassens kreditrisiko overvåges løbende. Kvartalsvis foretages en gennemgang af engagementer, der vurderes at være risikofyldte.

De samlede nedskrivninger og hensættelser i Sparekassen er på 23,1 mio. kr. Dette er fordelt således, at der på de individuelle engagementer er nedskrevet 19,2 mio. kr. og på de gruppevise vurderede engagementer er der nedskrivninger og hensættelser på 3,9 mio. kr. De driftsmæssige nedskrivninger i regnskabet for 2016 andrager en udgift på 2.873 tkr. Sparekassen beregner de gruppevise nedskrivninger med baggrund i Lokale Pengeinstitutters udviklede model. Denne model burde med baggrund i de indlagte samfundsmæssige parametre give et retvisende billede af de fremtidige forventninger til tab på grupper. De gruppevise nedskrivninger og hensættelser ændres løbende med baggrund i forhold som ændrede boligpriser, ændringer i arbejdsløshed, landbrugets aktuelle situation og renteniveauet m.v.

Markedsrisiko

Sparekassens markedsrisiko styres via fastsatte limits for en lang række af risikomål. Opgørelse, overvågning og rapportering af markedsrisici sker løbende. Rapporteringen udarbejdes af regnskabschefen. Direktionen modtager løbende rapportering om disse risici. Bestyrelsen modtager rapportering om udvikling i markedsrisici på månedsbasis.

Renterisiko

Det kan oplyses, at Sparekassens renterisiko bl.a. beregnes ud fra Sparekassens beholdning af obligationer og i overensstemmelse med Finanstilsynets vejledning. Ultimo 2016 udgør den samlede renterisiko 1.969 tkr., hvilket svarer til 2,7 % af kernekapitalen efter fradrag (se fordeling i nedenstående tabel). Den tilsvarende opgørelse ultimo 2015 androg 1.715 tkr. (2,7 %).

Noter

Renterisiko fordelt efter modificeret varighed	(tkr.)	Handels- beholdning	Ikke handels- beholdning
Til og med 3 mdr.		3	0
Over 3 mdr. til og med 6 mdr.		22	0
Over 6 mdr. til og med 12 mdr.		149	4
Over 1 år til og med 2 år		507	28
Over 2 år til og med 3 år		311	52
Over 3 år til og med 4 år		413	0
Over 4 år		373	107
I alt		1.778	191

Renterisiko fordelt efter valuta		
DKK	1.778	153
EUR	0	38
I alt	1.778	191

Sparekassen har i kapitalbehovsopgørelsen taget højde for et rentevip på værdipapirerne som ligger udenfor handelsbeholdningen.

Aktierisiko.

I bestyrelsens retningslinjer til direktionen er der indbygget et maksimum for den risiko, Sparekassen må påtage sig. Ved udgangen af 2016 består sparekassens aktieportefølje af 37,4 mio. kr. aktier, hvoraf 23 mio.kr. er unoterede aktier i sektorselskaber/samarbejdspartnere inden for den finansielle sektor, 5,4 mio. kr. er placeret i likvide aktier og 9 mio. kr. er placeret i unoterede aktier og anparter. De likvide aktier androg ultimo 2015 5,2 mio.kr.

Valutarisiko.

Sparekassens valutapositioner udgør 3.148 tkr. ultimo 2016, hvilket svarer til 4,3 % af kernekapitalen. Valutarisikoen opgjort som valutakursindikator 2 beregnes ikke, da valutapositionerne udgør mindre end 10 % af kernekapitalen.

Sparekassen har vedtaget retningslinjer for, hvilke valutaer det er tilladt at have eksponering i. Der henvises til note 27 for yderligere oplysninger om valutarisici.

Likviditetsrisiko.

Sparekassens likvide beredskab bliver styret ved at opretholde tilstrækkelig likvider, ultralikvide værdipapirer, tilstrækkelige kreditfaciliteter samt evnen til at lukke markedspositioner. Det likvide beredskab fastlægges ud fra en målsætning om at sikre et tilstrækkeligt og stabilt likvidt beredskab. Sparekassen tilstræber at have en overdækning i forhold til kravene i lov om finansiel virksomhed på 100 %.

Noter

Opgjort efter forfaldstidspunkt kan de finansielle aktiver og finansielle forpligtelser inkl. beløb, der forfalder til betaling inkl. renter, opgøres således:

	Anfordrings- tilgode- havender	Til og med 3 måneder	Over 3 måneder til og med 1 år	Over 1 år til og med 5 år	Over 5 år	I alt t.kr.
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanken	85.152					85.152
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	48.365					48.365
Udlån og andre tilgodehavender	2.202	2.965	9.207	74.211	207.198	295.783
Fonds / Obligationer mv.	102.904		21.471	70.980	37.414	232.769
Aktiver i puljeordninger					44.308	44.308
Andre aktiver	3.411	582	2.894	287	4.755	11.929
Aktiver i alt	242.034	3.547	33.572	145.478	293.675	718.306
Indlån og anden gæld	447.442	57.980	2.762	10.900	43.812	562.896
Indlån i puljeordninger					44.308	44.308
Andre passiver	9.943	1858	1.791	473		14.065
Hensatteforpligtelser					2.300	2.300
Efterstillede kapitalindskud			250	250	10.000	10.500
Egenkapital					84.237	84.237
Gæld og efterstillede kapitalindskud i alt	457.385	59.838	4.803	11.623	184.657	718.306

Operationel risiko.

Sparekassen har med henblik på at mindske tab som følge af operationelle risici udarbejdet flere politikker. En central del heraf er sikkerhedspolitikken, der stiller en række krav til it og personale, ligesom den stiller en række krav til håndtering af følsomme oplysninger. Herudover er der udarbejdet nødplaner for it, som skal begrænse tab i tilfælde af manglende it-faciliteter eller anden lignende krisesituation. Sparekassen ønsker et stærkt kontrolmiljø og har derfor også udarbejdet en række standarder for, hvorledes kontrol skal foregå.

Sparekassen er qua sin størrelse afhængig af visse nøglemedarbejdere. For at mindske afhængigheden er der udarbejdet skriftlige arbejdsgange. Herudover søger Sparekassen i videst muligt omfang at uddanne medarbejdere på områder, hvor det vurderes, at den største afhængighed er til stede.

Sparekassen har etableret en compliance- og en risikostyringsfunktion, der skal medvirke til at sikre, at vi til enhver tid lever op til eksterne såvel som interne krav.

Det er Sparekassens politik, at de operationelle risici til stadighed begrænses under hensyntagen til de omkostninger, der er forbundet hermed.

Noter

(i 1.000 kr.)

Note 4: Kapitalforhold og kapitalprocent
2016 2015
Kapitalsammensætning

Egenkapital	84.237	74.889
Skatteaktiver	-225	-276
Foreslået rente til garantier	-789	-694
Ramme til indløsning af garantkapital	-500	-500
Fradrag for forsigtig værdiansættelse	-233	-113
Fradrag for kapitalandele m.v. større end 10 %.	-9.838	-8.902
Egentlig kernekapital	72.652	64.404
Supplerende kapital	10.000	13.796
Kapitalgrundlag før fradrag	82.652	78.200
Fradrag for kapitalandele m.v. større end 10 %.	-2.459	-3.815
Kapitalgrundlag efter fradrag	80.193	74.385

Risikoeksponering

Kreditrisiko	287.775	255.813
Markedsrisiko	50.176	38.763
Operationel risiko	59.538	55.847
Risikovægtede aktiver i alt	397.489	350.423

Nøgletal

Egentlig kernekapitalprocent	18,3	18,4
Kernekapitalprocent	18,3	18,4
Kapitalprocent	20,2	21,2

Noter

Note 5: Femårsoversigt

(i 1.000 kr.)

Hoved- og nøgletal	2016	2015	2014	2013	2012
Resultatopgørelse					
Netto rente- og gebyrindtægter	35.269	32.160	29.302	27.293	24.303
Kursreguleringer	-553	1.132	3.296	1.923	2.584
Udgifter til personale og administration	26.108	21.231	20.495	20.083	17.944
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender m.v.	2.873	3.197	2.086	2.332	4.148
Årets resultat	5.059	5.803	4.870	3.368	2.008
Balance					
Udlån	295.783	296.063	272.463	273.887	255.107
Indlån	562.896	502.138	488.020	432.747	385.307
Indlånsoverskud	267.113	206.075	215.557	158.860	130.200
Egenkapital	84.237	74.889	66.689	59.383	53.963
Aktiver i alt	718.306	628.256	585.606	527.344	468.347
Nøgletal					
Kapitalprocent (<i>solvensprocent</i>)	20,2	21,2	21,4	22,8	20,0
Kernekapitalprocent	18,3	18,4	17,9	17,9	15,4
Egenkapitalforrentning før skat	6,5	10,1	11,1	8,5	5,4
Egenkapitalforrentning efter skat	6,4	8,2	7,7	5,9	3,9
Indtjening pr. omkostningskrone	1,17	1,27	1,27	1,20	1,11
Renterisiko	2,7	2,7	2,6	3,5	3,5
Valutaposition	4,3	7,4	7,4	7,0	7,4
Valutarisiko	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Udlån i forhold til indlån	52,1	59,9	58,8	66,3	69,2
Udlån i forhold til egenkapital	3,5	4,0	4,1	4,6	4,7
Årets udlånsvækst	-0,1	8,7	-0,5	7,4	6,4
Overdækning i forhold til lovkrav om likviditet	332,0	304,8	336,5	336,4	276,4
Summen af store engagementer	13,9	14,4	16,0	0,0	31,6
Årets nedskrivningsprocent	0,7	0,8	0,6	0,6	1,3
Afkastningsgrad beregnes som forholdet mellem årets resultat og aktiver i alt	0,70	0,92	0,83	0,64	0,43
Gearing <i>x)</i>	8,6	8,7	8,9	9,5	-

x) Ikke beregnet for 2012

Noter	(i 1.000 kr.)	
	2016	2015
Note 6: Renteindtægter		
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	0	2
Udlån og andre tilgodehavender	22.973	21.328
Obligationer	1.505	1.720
Øvrige renteindtægter	105	0
	24.583	23.050
Note 7: Renteudgifter		
Kreditinstitutter og centralbanker	65	17
Indlån og anden gæld	1.834	2.129
Efterstillede kapitalindskud	1.023	1.256
Øvrige renteudgifter	1	3
	2.923	3.405
Note 8: Gebyrer og provisionsindtægter		
Værdipapirhandel og depoter	3.098	3.216
Betalingsformidling	2.324	1.782
Lånesagsgebyr	453	466
Garantiprovision	5.837	5.147
Øvrige gebyrer og provisioner	1.620	2.396
	13.332	13.007
Note 9: Kursreguleringer		
Udlån og tilgodehavender til dagsværdi	-588	654
Obligationer	-226	-2.664
Aktier m.v.	-16	3.151
Valuta, rente m.v.	277	-9
Aktiver tilknyttet puljeordninger	1.990	873
Indlån i puljeordninger	-1.990	-873
	-553	1.132
Note 10: Nettorente- og gebyrindtægter fordelt på aktivitetsområder		
Filialnet	35.269	32.160
	35.269	32.160
Note 11: Udgifter til personale og administration		
<u>Personaleudgifter:</u>		
Lønninger	11.231	9.387
Pensioner	1.010	899
Udgifter til social sikring og lønsumsafgift	1.951	1.530
	14.192	11.816
<u>Lønninger og vederlag til direktion og bestyrelse:</u>		
Direktion, 1 person	1.384	1.335
Bestyrelse, 7 personer:		
Ordinært honorar:		
Bestyrelsesformand Jens Groth-Lauritsen	100	50
Næstformand Leif Juul Sørensen	85	40
Bestyrelsesmedlem Anne Jeppe Nielsen	60	30
Bestyrelsesmedlem Rasmus Peder Rasmussen	50	30

Noter	(i 1.000 kr.)	
	2016	2015
Bestyrelsesmedlem Henning Hürdum	75	32
Bestyrelsesmedlem Niels Sindal	50	30
Bestyrelsesmedlem Ole L. Jørgensen	50	30
Afgået bestyrelsesmedlem:		
Bestyrelsesmedlem Jens Ditlev Rasmussen	0	6
Honorar for tabt arbejdsfortjeneste:		
Bestyrelsesmedlem Anne Jeppe Nielsen	6	0
Bestyrelsesmedlem Rasmus Peder Rasmussen	5	0
Bestyrelsen i alt	481	248
	1.865	1.583
I personaleudgifter indgår vederlag til andre ansatte med væsentlig indflydelse på Sparekassens risikoprofil, 4 personer	2.489	2.737
Direktion, bestyrelse og andre ansatte med væsentlig indflydelse på Sparekassens risikoprofil er fastlønnet.		
<u>Øvrige administrationsudgifter:</u>	10.051	7.832
Udgifter til personale og administration i alt	26.108	21.231
Det gennemsnitlige antal beskæftigede omregnet til heltidsansatte	22,3	20,9
<u>Revisionshonorar:</u>		
Lovpligtig revision af årsregnskabet	183	186
Andre erklæringsopgaver	30	30
Andre ydelser end revision	455	0
	668	216
Note 12: Andre driftsudgifter		
Betaling til Indskydergarantifonden	0	1.043
Betaling til Afviklingsformuen	7	7
Drift af aktiver i midlertidig besiddelse	49	0
	56	1.050
Note 13: Nedskrivninger på udlån m.v.		
Individuelle nedskrivninger på udlån		
Individuelle nedskrivninger, primo	15.232	13.440
Nedskrivninger	6.086	6.518
Tilbageførsel af nedskrivninger foretaget i tidligere regnskabsår	-3.562	-4.076
Andre bevægelser	756	938
Endeligt tabt (afskrevet) tidligere individuelt nedskrevet / hensat	-235	-1.588
	18.277	15.232

Noter	(i 1.000 kr.)	
	2016	2015
Gruppevise nedskrivninger på udlån		
Gruppevise nedskrivninger, primo	2.368	1.250
Nedskrivninger	436	1.118
Tilbageførsel af nedskrivninger foretaget i tidligere regnskabsår	-373	-30
Andre bevægelser	123	30
	2.554	2.368
Individuelle hensættelser på garantier		
Individuelle hensættelser, primo	874	1.004
Hensættelser	480	140
Tilbageførsel af nedskrivninger foretaget i tidligere regnskabsår	-120	-270
Endeligt tabt (afskrevet) tidligere individuelt nedskrevet / hensat	-260	0
	974	874
Gruppevise hensættelser på garantier		
Gruppevise hensættelser, primo	1.346	1.445
Hensættelser	0	26
Tilbageførsel af nedskrivninger foretaget i tidligere regnskabsår	-26	-125
	1.320	1.346
I alt nedskrivninger og hensættelser ultimo året	23.125	19.820
Afstemning af nedskrivninger på udlån m.v.		
Nedskrivninger i året	7.002	7.802
Tilbageførte nedskrivninger	-3.202	-3.533
Endeligt tabt i årets løb, ikke tidligere nedskrevet	99	33
Indgået på tidligere afskrevne fordringer	-173	-66
Renter på nedskrivningerne	-853	-1.039
Resultatpåvirkning af nedskrivninger og hensættelser	2.873	3.197
Note 14: Skat		
Beregnet skat af årets indkomst	1.027	1.310
Ændring i udskudt skat	51	7
Regulering af tidligere års skat	-1.000	-2
	78	1.315
Effektiv skatteprocent		
Selskabsskattesatsen i Danmark	22,0	23,5
Ikke skattepligtige indtægter og ikke fradragsberettigede udgifter mv.	-1,0	-5,1
Regulering af tidligere års skat	-19,5	0,1
Effektiv skatteprocent	1,5	18,5
Note 15: Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker		
Anfordringstilgodehavender	48.365	5.860
	48.365	5.860
Tilgodehavender hos kreditinstitutter	48.365	5.860
	48.365	5.860
Note 16: Udlån og andre tilgodehavender		
Udlån og andre tilgodehavender til dagsværdi	0	9.050
Udlån og tilgodehavender til amortiseret kostpris	295.783	287.013
	295.783	296.063

Noter	(i 1.000 kr.)	
	2016	2015
Udlån og tilgodehavender til dagsværdi		
Over 3 måneder og til og med et år	0	9.050
Over 1 år og til og med 5 år	0	0
	0	9.050
Udlån og tilgodehavender til amortiseret kostpris		
På anfordring	2.202	344
Til og med 3 måneder	2.965	1.679
Over 3 måneder og til og med et år	9.207	6.869
Over 1 år og til og med 5 år	74.211	70.179
Over 5 år	207.198	207.942
	295.783	287.013

Der er foretaget delvis nedskrivning på udlån hvor der er indtruffet objektiv indikation for værdiforringelse.

Individuelle nedskrivninger:

Udlån og tilgodehavender før nedskrivning	29.421	23.491
Udlån og tilgodehavender efter nedskrivning	11.144	8.259

Gruppevise nedskrivninger:

Udlån og tilgodehavender før nedskrivning	287.183	281.113
Udlån og tilgodehavender efter nedskrivning	284.629	278.744

Standardvilkår

Erhvervs kunder: Typisk kan Sparekassen opsige engagementet uden varsel. Der stilles krav til, at kunden løbende indleverer økonomiske oplysninger til Sparekassen.

Privat kunder: Typisk er der et opsigelsesvarsel fra Sparekassens side på 3 måneder, medmindre der foreligger misligholdelse eller anden forfaldsgrund. Der stilles normalt krav om økonomiske oplysninger ved nyudlån samt ændringer i eksisterende udlån.

Sikkerhederne vurderes efter nærmere retningslinjer, som er beskrevet i de interne forretningsgange. Sikkerhedsværdien varierer alt efter hvilket aktiv, som pantsættes til sikkerhed for kundernes engagementer med Sparekassen.

	%	%
Kreditrisici fordelt på sektorer og brancher:		
Erhverv		
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	8	9
Industri og råstofudvinding m.v.	1	1
Energiforsyning	1	1
Bygge- og anlægsvirksomhed	3	4
Handel	5	5
Transport, restaurations- og hotelvirksomhed	4	5
Information og kommunikation	1	1
Finansiering og forsikring	1	1
Fast ejendom	4	3
Øvrige erhverv	7	7
Erhverv i alt	35	37
Private	65	63
I alt	100	100

Noter	(i 1.000 kr.)	
	2016	2015
Note 17: Obligationer til dagsværdi		
Statsobligationer	1.277	1.728
Realkreditobligationer	189.345	67.976
Øvrige obligationer	4.733	6.537
	195.355	76.241
Note 18: Aktier m.v.		
Aktier/investeringsbeviser noteret på OMX	5.256	5.170
Aktier/investeringsbeviser noteret på andre børser	181	0
Unoterede aktier optaget til dagsværdi	31.977	22.478
	37.414	27.648
Note 19: Aktiver i puljeordninger		
Placeret i:		
Kontantindestående	223	1.172
Obligationer	0	8.762
Aktier	0	4.189
Investeringsforeningsandele	43.903	7.394
Andet	182	195
	44.308	21.712
Note 20: Domicilejendomme		
Omvurderet værdi primo	1.770	3.900
Afgang i året	0	1.850
Årets afskrivninger	30	63
Årets værdireguleringer	0	-217
Omvurderet værdi ultimo	1.740	1.770
Note 21: Øvrige materielle aktiver		
Samlet kostpris primo	5.747	4.124
Tilgang	347	2.052
Afgang	47	429
Samlet kostpris ultimo	6.047	5.747
Af- og nedskrivninger primo	2.773	2.699
Årets afskrivninger	558	503
Tilbageførte nedskrivninger	47	429
Af og nedskrivninger ultimo	3.284	2.773
Bogført værdi ultimo	2.763	2.974

Noter

(i 1.000 kr.)

Note 22: Udskudte skatteaktiver og skatteforpligtelser

	2016	2015
Udskudt skat primo	276	283
Ændring i udskudt skat	-51	-7
	225	276

	2016	2016	2016	2015
	Udskudt	Udskudt	Udskudt	Udskudt
	skatte-	skatte-	skatte-	skatte-
	aktiv	forpligtelse	aktiv	aktiv
			netto	netto
Materielle anlægsaktiver	0	-198	-198	-145
Udlån	423	0	423	421
Netto	423	-198	225	276

Note 23: Indlån og anden gæld
Fordeling på restløbetider

Anfordring	447.442	388.788
------------	---------	---------

Indlån med opsigelsesvarsel

Til og med 3 måneder	57.980	57.541
Over 3 måneder og til og med 1 år	2.762	2.832
Over et år og til og med 5 år	10.900	9.795
Over 5 år	43.812	43.182
	562.896	502.138

Fordeling på indlånstyper

På anfordring	447.442	388.788
Indlån med opsigelsesvarsel	54.630	54.240
Tidsindskud	0	1.324
Særlige indlånsformer	60.824	57.786
	562.896	502.138

Note 24: Indlån i puljeordninger

Indlån, primo	21.712	0
Årets indbetalinger fra puljedeltagere	24.296	20.839
Årets udbetalinger til puljedeltagere	3.690	0
Årets resultat	1.990	873
	44.308	21.712

Puljeresultat (indregnet under kursreguleringer):

Afgivne gebyrer og provisionsudgifter	67	40
Renteindtægter	125	119
Udbytter	461	194
Kursreguleringer	1.471	600
	1.990	873

Note 25: Efterstillede kapitalindskud

Variabelt forrentet banklån, DKK	0	15.000
Fastforrentet indlån DKK	500	1.443
Fastforrentet kapitalbeviser DKK	10.000	0
	10.500	16.443

Betalte renter	1.023	1.256
----------------	-------	-------

Noter	(i 1.000 kr.)	
	2016	2015
Efterstillet kapitalindskud, der medregnes ved opgørelse af kernekapitalen	10.000	13.797

De fastforrentede indlån forrentes med en rentesats på 4,5 % p.a.
 De fastforrentede kapitalbeviser forrentes med en rentesats på 6,16% p.a.
 Kapitalbeviserne er uopsigelige fra kapitalejernes side, udløber den 14.07.2026, men kan af Rise Sparekasse førtidsindfries fra den 14.07.2021

Note 26: Eventualforpligtelser

Garantier m.v.

Finansgarantier	4.017	4.161
Tabsgarantier for realkreditudlån	69.720	57.538
Tinglysningsgarantier	10.852	15.351
Øvrige garantier	36.054	30.274
	120.643	107.324

Andre forpligtede aftaler

SDC udtrædelsesforpligtelse	16.142	13.431
Huslejeforpligtelse	6.294	6.647
Sponsorater	65	49
	22.501	20.127

Note 27: Valutaeksponering

Valutafordeling på hovedvalutaer (netto):

NOK	245	2.248
EUR	2.266	1.915
USD	311	464
GBP	32	81
Øvrige	294	66
	3.148	4.774

Aktiver i fremmed valuta i alt	3.404	4.890
Passiver i fremmed valuta i alt	256	116
Valutakursindikator 1 (valutaposition)	3.148	4.774

Valutaindikator 1 opgøres som summen af den største numeriske værdi af aktiver (lang position) eller nettogæld. Indikator 1 viser et mål for den samlede valutarisiko.

Note 28: Nærtstående parter

Der er ingen nærtstående parter med bestemmende indflydelse på Sparekassen. Øvrige nærtstående parter består af direktionen og bestyrelsen samt nærtstående med disse. Alle transaktioner med nærtstående parter er foretaget på markedsmæssige vilkår. Medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem har personalevilkår.

Noter	(i 1.000 kr.)	
	2016	2015
Lån til ledelsen:		
Direktionen, rentesats (4,65 %)	1.115	1.115
Bestyrelsen, rentesats (2,00 % - 8,50 %)	9.166	10.153
Sikkerhedsstillelser:		
Direktionen	1.160	1.160
Bestyrelsen	5.520	7.709

Særlige incitamentsprogrammer:

Der er ikke etableret incitamentsprogrammer for Sparekassens direktion eller bestyrelse

Note 29. Anvendt regnskabspraksis

Anvendt regnskabspraksis er, ud over det i note 1 beskrevne, beskrevet nedenfor.

Generelt om indregning og måling

Aktiver indregnes i balancen, når det som følge af en tidligere begivenhed er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde Sparekassen og aktivets værdi kan måles pålideligt.

Forpligtelser indregnes i balancen, når Sparekassen som følge af en tidligere begivenhed har en retlig eller faktisk forpligtelse, og det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå Sparekassen, og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt.

Ved første indregning måles aktiver og forpligtelser til dagsværdi. Dog måles materielle aktiver på tidspunktet for første indregning til kostpris. Måling efter første indregning sker som beskrevet for hver enkelt regnskabspost nedenfor.

Ved indregning og måling tages hensyn til forudsigelige risici og tab, der fremkommer, inden årsregnskabet aflægges, og som be- eller afkræfter forhold, der eksisterer på balancedagen.

I resultatopgørelsen indregnes indtægter i takt med, at de indtjenes, mens omkostninger indregnes med de beløb, der vedrører regnskabsåret.

Køb og salg af finansielle instrumenter indregnes på afviklingsdagen, og indregningen ophører, når retten til at modtage/afgive pengestrømme fra det finansielle aktiv eller passiv er udløbet, eller hvis det er overdraget, og Sparekassen i al væsentlighed har overført alle risici og afkast tilknyttet ejendomsretten. Sparekassen anvender ikke de nye regler om omklassificering af visse finansielle aktiver fra dagsværdi til amortiseret kostpris.

Omregning af fremmed valuta

Transaktioner i fremmed valuta omregnes ved første indregning til transaktionsdagens kurs. Tilgodehavender, gældsforpligtelser og andre monetære poster i fremmed valuta, som ikke er afregnet på balancedagen, omregnes til balancedagens lukkekurs for valutaen. Valutakursdifferencer, der opstår mellem transaktionsdagens kurs og kursen på betalingsdagen, henholdsvis balancedagens kurs, indregnes i resultatopgørelsen som kursreguleringer.

Modregning

Sparekassen modregner tilgodehavender og forpligtelser, når Sparekassen har en juridisk ret til at modregne de indregnede beløb og samtidig har til hensigt at nettoafregne eller realisere aktivet og indfri forpligtelsen samtidig.

Noter

Resultatopgørelsen

Renter, gebyrer og provisioner

Renteindtægter og renteudgifter indregnes i resultatopgørelsen i den periode, de vedrører. Provisioner og gebyrer, der er en integreret del af den effektive rente af et udlån, indregnes som en del af amortiseret kostpris og dermed som en integreret del af det finansielle instrument (udlån) under renteindtægter.

Provisioner og gebyrer, der er led i en løbende ydelse, periodiseres over løbetiden. Øvrige gebyrer indregnes i resultatopgørelsen på transaktionsdagen.

Vederlag for formidling af realkreditlån for Totalkredit indregnes efter modregningsmodellen. Efter modregningsmodellen indregnes vederlag på tidspunktet for lånets etablering, og vederlag for løbende servicering af låntager indregnes i takt med, at Sparekassen forestår serviceringen, og dermed opnår ret til vederlaget. Totalkredit kan kun modregne konstaterede tab i realkreditlånets første 8 år i de fremtidige løbende provisionsindtægter. Modregning indregnes på tidspunktet for den tabsgivende begivenhed.

Udgifter til personale og administration

Udgifter til personale omfatter løn og gager samt sociale omkostninger, pensioner m.v. til Sparekassens personale. Omkostninger til ydelser og goder til ansatte, herunder jubilæumsgratiale og fratrædelsesgodtgørelser, indregnes i takt med de ansattes præstation af de arbejdsydelser, der giver ret til de pågældende ydelser og goder.

Pensionsordninger

Rise Sparekasse har indgået bidragsbaserede pensionsordninger med hovedparten af medarbejderne. I de bidragsbaserede ordninger indbetales faste bidrag til en uafhængig pensionskasse. Sparekassen har ingen forpligtelse til at indbetale yderligere bidrag.

Andre driftsudgifter

Andre driftsudgifter indeholder udgifter af sekundær karakter i forhold til instituttets aktiviteter, herunder bidrag til sektorløsninger.

Skat

Årets skat, som består af årets aktuelle skat og ændringer i udskudt skat, indregnes i resultatet med den del, der kan henføres til årets resultat, i anden totalindkomst eller direkte på egenkapitalen med den del, der kan henføres til posteringer henholdsvis i anden totalindkomst og direkte på egenkapitalen.

Aktuelle skatteforpligtelser og tilgodehavende aktuel skat, indregnes i balancen opgjort som beregnet skat af årets skattepligtige indkomst reguleret for betalt acontoskat.

Ved beregning af årets aktuelle skat anvendes de på balancedagen gældende skattesatser og -regler.

Udskudt skat indregnes af alle midlertidige forskelle mellem regnskabsmæssige og skattemæssige værdier af aktiver og forpligtelser. Udskudte skatteaktiver indregnes i balancen til den værdi, hvortil aktivet forventes at kunne realiseres, enten ved modregning i udskudte skatteforpligtelser eller som nettoaktiver.

Noter

Det vurderes på hver balancedag, om det er sandsynligt, at der i fremtiden vil blive frembragt tilstrækkelig skattepligtig indkomst til, at det udskudte skatteaktiv vil kunne udnyttes.

Balancen

Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker

Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker måles ved første indregning til dagsværdi og måles efterfølgende til amortiseret kostpris.

Tilgodehavender og gæld hos kreditinstitutter og centralbanker

Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker omfatter tilgodehavender hos andre kreditinstitutter samt Danmarks Nationalbank. Tilgodehavender måles til dagsværdi. Gæld måles til amortiseret kostpris.

Domicilejendomme

Domicilejendomme er ejendomme, som Sparekassen selv benytter til administration, filial eller øvrig virksomhed. Domicilejendomme måles efter første indregning til omvurderet værdi. Omvurdering foretages så hyppigt, at der ikke forekommer væsentlige forskelle til dagsværdien. Ejendommens dagsværdi revurderes årligt på baggrund af beregnede kapitalværdier for de forventede fremtidige pengestrømme. Derudover indhentes ca. hvert 3. år vurderinger af ejendommens markedsværdi fra uafhængige vurderingsmænd.

Stigninger i domicilejendommens omvurderede værdi indregnes under opskrivningshenlæggelser under egenkapitalen. Fald i værdien indregnes i resultatopgørelsen, med mindre der er tale om tilbageførsel af tidligere foretagne opskrivninger. Afskrivninger foretages på baggrund af den opskrevne værdi. Domicilejendomme afskrives over en periode på 50 år.

Øvrige materielle anlægsaktiver

Materielle anlægsaktiver måles ved første indregning til kostpris. Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen, omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen samt omkostninger til klargøring af aktivet indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug.

Øvrige materielle aktiver måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger. Der foretages lineære afskrivninger baseret på følgende vurdering af de øvrige aktivers forventede brugstider:

Maskiner og inventar	5 til 10 år
IT-udstyr	3 år

Øvrige materielle anlægsaktiver vurderes for nedskrivningsbehov, når der er indikation for værdiforringelse, og der nedskrives til genindvindingsværdien, som er den højeste af nettosalgsprisen og nytteværdien.

Aktiver i midlertidig besiddelse

Aktiver i midlertidig besiddelse omfatter materielle aktiver overtaget i forbindelse med nødlidende engagementer, samt øvrige materielle aktiver som forventes afhændet inden for kort tid. Aktiverne måles til det laveste beløb af den regnskabsmæssige værdi eller dagsværdi med fradrag af omkostninger ved salg. Aktiverne er kun midlertidigt i Sparekassens besiddelse og salg vurderes sandsynligt inden for kort tid. Der afskrives ikke på aktiver i midlertidig besiddelse. Aktiver og dertil tilknyttet forpligtelser udskilles i særskilte linjer i balancen.

Noter

Eventuel værdiregulering af aktiver i midlertidig besiddelse indregnes i resultatopgørelsen under nedskrivninger på udlån og tilgodehavender.

Andre aktiver

Andre aktiver omfatter øvrige aktiver, der ikke hører til under andre aktivposter. Posten omfatter positiv markedsværdi af afledte finansielle instrumenter og indtægter, som først forfalder til betaling efter regnskabsårets afslutning, herunder tilgodehavende renter og udbytte. Bortset fra afledte finansielle instrumenter, der har en positiv værdi på balancedagen og som måles til dagværdi, måles regnskabsposten ved første indregning til kostpris og efterfølgende til amortiseret kostpris.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter indregnet under aktiver omfatter afholdte omkostninger, der vedrører efterfølgende regnskabsår. Periodeafgrænsningsposter måles til kostpris.

Indlån og anden gæld

Indlån og anden gæld omfatter indlån med modparter, der ikke er kreditinstitutter eller centralbanker. Indlån og anden gæld måles ved første indregning til dagsværdi, og efterfølgende til amortiseret kostpris.

Andre passiver

Andre passiver omfatter øvrige passiver, der ikke hører til under andre passivposter. Posten omfatter negativ markedsværdi af afledte finansielle instrumenter og udgifter, som først forfalder til betaling efter regnskabsårets afslutning, herunder skyldige renter. Bortset fra afledte finansielle instrumenter, der har en negativ værdi på balancedagen og som måles til dagsværdi, måles regnskabsposten ved første indregning til kostpris og efterfølgende til amortiseret kostpris.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter indregnet under passiver omfatter indtægter, der er modtaget før balancetidspunktet, men som vedrører en senere regnskabsperiode, herunder forud modtagne renter og provision. Periodeafgrænsningsposter måles til kostpris.

Efterstillede kapitalindskud

Efterstillede kapitalindskud måles til amortiseret kostpris.

Øvrige finansielle forpligtelser

Øvrige finansielle forpligtelser måles til amortiseret kostpris, der sædvanligvis svarer til nominel værdi.

Hensatte forpligtelser

Forpligtelser, garantier og andre forpligtelser, der er uvisse med hensyn til størrelse eller tidspunkt for afvikling, indregnes som hensatte forpligtelser, når det er sandsynligt, at forpligtelsen vil medføre et træk på Sparekassens økonomiske ressourcer, og forpligtelsen kan måles pålideligt. Forpligtelsen opgøres til nutidsværdien af de omkostninger, som er nødvendige for at indfri forpligtelsen. Forpligtelser vedrørende personale hensættes med baggrund i de forventede omkostninger.

Hoved- og nøgletal

Hoved- og nøgletal er opstillet i overensstemmelse med regnskabsbekendtgørelsens krav, samt i henhold til Den Danske Finansanalytikerforenings vejledning.